

Amaryllis: leven van de lucht PAG 14

MEI 2019

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadders

Marieke Warmerdam
en Timo Slump

Theehuis is visitekaartje van Leeuwarden

25 jaar Gemeentebelangen Leeuwarden PAG 18

Gerrit Jan Kiesbrink
MIJN ADVIES? WEGGOOIEN!
PAG 2

Pieter Lukkes
TOON MIJ DE KASSABON!
PAG 4

Ivo Krikke
WAT WIL DE CHEF?
PAG 13

Eric Hoekstra
DATING VOOR OUDEREN
PAG 18

Wanneer biedt Elkien excuses aan? PAG 17

GERRIT JAN KIESBRINK Zal ik u over deze schoenen een advies geven?

Door Andries Veldman

WEGGOOIEN!

Schoenmaker Gerrit Jan Kiesbrink neemt geen blad voor de mond. Er gaat geen klant zijn zaak in winkelcentrum Bilgaard voorbij of hem of haar wordt iets nageroepen. Dat schijnt al drieëndertig jaar op wonderbaarlijke wijze goed te gaan, want zijn teksten liegen er niet om. Tegen een vrouw die haar hoofd om de hoek van de deur steekt: 'Hé, lelijkerd. Je moet eens even naar de dokter.'

Of het nu gaat om een allochtone Nederlander ('sommigen moeten ze hun paspoort op laten vreten') of om schuifelende rollatorbezitters ('de helft is ook nog dement; ze lopen zo zonder te betalen de tent uit'), zonder aanzien des persoons heeft Kiesbrink zijn woordje klaar. Zijn klanten kijken er niet meer van op en lijken de gebbetjes wel te waarderen. Gelukkig is het incasseringsvermogen van de schoenhersteller ook grenzeloos. 'Dit is de enige zaak hier waar het gezellig is.' Bij discriminatiemeldpunt Tumba zijn zover bekend nog geen misstanden aangemeld.

'Ik ben hier aardig ingeburgerd', constateert de van oorsprong Groninger Kiesbrink. Tegen een vrouw, de dochter van autohandelaar Gerrit Bosgraaf, die

een reserveautosleutel voor haar Seat wil uitproberen: 'Zet hem wel even in de vrij, anders sta je bij mij binnen.' En: 'Ben je aan het verven? Neem dan even een Liwwadders mee, altijd handig om de boel mee af te dekken. Kutblad, kan ook in de kattenbak.'

In een uurtje tijd hebben tenminste tien personen een toevoeging van de schoenhersteller meegekregen. 'Dit gaat de hele dag zo door.' Een man die informeert of het bovenste deel van zijn autosleutel nog gerepareerd kan worden komt van een koude kermis thuis. Kiesbrink herkent de sleutel. 'Van een Mitsubishi zeker? Nee, dat lukt niet. Dat is rommel.' De man: 'Er kan toch wel een stukje op?' 'Nee, achterlijke vraag. Er zit een chip in.' De man: 'Folgen de keer stuur ik mien frou wel.' Tegen de verslaggever: 'Der het ie meer respect foor.' Kiesbrink: 'Foor de kofje net eamelje.'

De wegwerpmaatschappij op zijn retour? Dat dacht ik niet!

Kiesbrink geniet van de plagerijen. Een hengst voor zijn kop heeft hij nog niet gekregen. 'Ach, ze vinden het wel leuk.' Hij groeide op in De Wilp, verhuisde naar Haulerwijk, ging in militaire dienst, volgde een opleiding tot kok en kelner. In dat vak is hij nauwelijks aan het werk geweest. Bij de Kruisweg in Marum sjouwde Kiesbrink een tijdje volle dienbladen met bier rond. Dat was het wel zo'n beetje. Het werk in de vestiging van Mister Minit, een wereldwijde keten van schoenherstelbedrijven, aan de Vismarkt naast V&D in Groningen lokte hem meer aan dan de horeca. 'Dat is een en al werken. Hou op, in de horeca ben je nooit vrij.'

Van Groningen ging het naar Nieuwleusen en vandaar, in 1986, naar Leeuwarden, naar de voormalige kiosk van Jan Geurts die al geruime tijd te koop stond. Korte tijd zat Kiesbrink in het onroerend goed toen hij in Bilgaard enkele verkoopunits liet bouwen. Maar al snel werden die doorverkocht aan Ahold. 'Nee, niks op verdiend.' Zelf werkte hij in die tijd bij de apotheek als bezorger. Na de brand die het totale winkelcentrum in 2006 in de as legde, werd hem gevraagd om opnieuw een schoenherstelbedrijf te beginnen. Sinds februari 2010 zit hij nu op de locatie aan de buitenkant van het winkelcentrum aan de Bilgaardpassage 85. 'Het is een grote fout geweest hoe ze dit winkelcentrum opnieuw hebben ingericht. Dat had anders moeten. Gelukkig zitten we aan de buitenkant, en, ook niet gek, er zitten wel 35 winkels in dit centrum.'

Een mevrouw, ook van oorsprong Gronings, stapt met rollator de winkel binnen. 'Kijk, nu zijn we onder ons. Friesland hadden ze onder water moeten zetten.' De vrouw denkt hier anders over. 'Ik woon hier wel goed.' De schoenen gaan uit, het meetapparaat komt tevoorschijn en Kiesbrink wijst op haar sokken. 'Dat bedoel ik nou: zulken krijg ik in mijn winkel.' Op de ene sok staat een r en op de ander een l. Het apparaat schrijft de vrouw een nieuwe binnenzool voor. Het volgens het meetapparaat aan te raden model van het voetbed hangt al in het rek.'

Een donkere man komt met een handtasje de winkel binnen. Het gezicht van Kiesbrink spreekt boekdelen. De man probeert voorzichtig of het hengsel dat aan een kant los zit opnieuw aan het tasje genaaid kan worden. En of het meteen kan. Kiesbrink staat op ontploffen. 'Dat lukt niet. Ik moet ook nog eten. Aan het eind van de middag is dit klaar. Maar wilde je dit nou echt laten repareren? Wat moet ik hiervoor rekenen? Drie of vier euro? Wat heeft dit ding gekost?' Vier euro, zegt de man. 'En dit wil je echt laten repareren', probeert Kiesbrink opnieuw. 'Nou, kom om één uur maar terug.'

Voor een Groninger spreekt Gerrit Jan Kiesbrink opmerkelijk goed Fries. 'Komt door Hans Wiegel. We zaten samen in het klasje om Fries te leren. Hij kwam hier wel in de winkel.' Zijn vrouw blijkt een rasechte Liwwadder te zijn. 's Avonds thuis zeker niks in te brengen, probeert de verslaggever. 'Dan zit ik lekker rustig op de bank een beetje naar Discovery te kijken. Nee, mijn vrouw houdt ook van rust. Die gaat overdag bij Albert Heijn ook met veel mensen om. Als we gaan kamperen, zoeken we een kleine camping op met zo'n vijftientig staplaatsen.'

Het halve land wordt onder het milieumotto 'inclusief circulair' met allerlei subsidies op de been gehouden, maar dit gratis geldfestijn gaat voorbij aan de branche die hier al decennia mee vooroploopt. 'In 1997 ging de btw van vijf naar achttien procent. Daarna weer naar zes. Nu zitten we op negen. Dat wegwerpmaatschappij op zijn retour is? Dat dacht ik niet. Het repareren wordt duurder en de schoenen goedkoper', aldus Kiesbrink met twee mooie Van Bommels aan zijn voeten. 'Zet ik dat logootje op mijn site, wat gebeurt er? Gooiden ze me meteen uit Het Gilde. Alleen was ik daar nooit lid van.' Het huurcontract ('mooi uitonderhandeld') heeft hij net met vijf jaar verlengd. 'Dan ben ik 57 en is het mooi geweest.'

Man met pet stiefelt de winkel binnen: 'Last van koude oren?'

Onze handige huishulp knapt het voor u op!

In het huishouden zijn elke dag duizend-en-één dingen te doen. Bent u daar zelf niet toe in staat of heeft u daar geen tijd voor?

Dan hoeft u maar één ding te doen: kiezen voor de handige huishulp van KwadrantGroep Huishoudelijke Hulp. U heeft al een particuliere handige huishulp vanaf € 14,50 per uur.

Ons inschakelen kan ook op basis van een door de gemeente afgegeven indicatie.

Wilt u weten wat de mogelijkheden zijn? Bel ons via 088 512 40 00 of regel het direct online op www.kghh.nl.

HAAL HET BESTE IN HUIS

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

'Na de grote brand die ons Theehuis in Grou verwoestte kwamen veel verhalen over deze historische plek naar boven. Iedereen leek met een hoofd vol verhalen rond te lopen.' Marieke Warmerdam en Timo Slump besloten om na de hernieuwde start van hun horeca-bedrijf een monument voor deze pleisterplaats op te richten: een podium in boekvorm voor uitbaters, gasten en iedereen die het Theehuis een warm hart toedraagt.

De Ziel van het Theehuis is een kloek boekwerk geworden waarin de geschiedenis is beschreven van wat eens als een eenvoudige recreatieplek begon. Meer dan een houten gebouwtje met rieten dak was het in de begintijd niet. Friesland kende meerdere van deze uitspanningen, vaak gelegen aan het water. Silvie Warmerdam, de zus van Marieke, verzamelde tientallen verhalen en slaagde erin om van alle uitbaters tussen 1927 en 2019 interessante informatie boven tafel te krijgen. Ook een aantal vaste gasten kregen een plek in het monument.

In het rijk geïllustreerde boek – met foto's van een keur aan verschillende vaartuigen zoals: bakdekkruisers, skûtsjes, Valken en BM'ers – worden allerlei details rond het bedrijf opgedist, bijna allemaal in relatie met het watersportdorp Grou. Warmerdam beschrijft de exploitatie van het Theehuis, die in de eerste tientallen jaren een familieaangelegenheid was zonder veel poeha of ambitie. Men gooide als het ware de deur open wanneer men klandizie verwachtte en trommelde familieleden op om consumpties zoals ijs te verkopen.

VISITEKAARTJE aan het Pikmeer

'Alles is veranderd, maar het uitzicht is hetzelfde gebleven.' De brand die op 26 februari 2017 het Theehuis aan het Pikmeer in Grou tot de grond toe verwoestte, zit nog altijd stevig verankerd in de hoofden van de twee horecaondernemers. Marieke Warmerdam: 'Onlangs hadden we een groep collega horeca ondernemers via het tijdschrift Misset Horeca op bezoek. Hoe we de zaak weer hebben opgebouwd vonden ze schitterend. Het was een en al bewondering. Maar uiteraard ging het vooral over de brand. We hebben ze een advies meegegeven: controleer bij thuiskomst meteen je brandverzekering en neem bij schade boven de €15.000 altijd een expert in de arm die contra-expertise kan geven en een gelijkwaardige gespreks-

partner voor de verzekeringmaatschappij vormt.' Timo Slump: 'Na de brand werd ons geadviseerd om met een doekje de beschadigde bedrijfswoning schoon te maken. Daar zouden we wel weer in kunnen wonen. Onbegrijpelijk, als je ziet wat er was gebeurd.'

De twee horecaondernemers, die jaren aan het werk waren in de horeca van Lemmer en Oostenrijk en eerder horecazaken exploiteerden in Woudsend, ondervonden veel hulp van de gemeente Leeuwarden. Ook pandeigenaar de familie Osinga – meer dan bekend met de soms bijzondere ambtelijke wegen van de gemeente Leeuwarden – was hierover aangenaam verrast. Timo Slump: We kregen veel voor elkaar. Een dag na de

brand zaten we al bij wethouder Henk Deinum aan het bureau, die ons zelf had uitgenodigd.' De proactieve gemeente zag in dat Theehuis Grou een visitekaartje voor de gemeente is.

Marieke Warmerdam: 'Kijk om je heen en bekijk het geweldige uitzicht over het meer. We zitten in het hart van de provincie. We noemen het wel Leeuwarden aan Zee. Veel zakelijke afspraken vinden hier plaats, maar ook familiefeesten worden hier volop gevierd. Er reserveren gemiddeld vier à vijf groepen per week in onze zaak. We bieden werk aan 94 (parttime) medewerkers.' Timo Slump: 'Er is nog wel één belangrijk probleem op te lossen: het parkeren in Grou.'

Marieke Warmerdam: 'En er moet wat meer reclame komen voor dit prachtige natuurgebied, dat tot aan Earnewâld toe loopt.'

De exploitatie van het Theehuis was lange tijd een familieaangelegenheid. De commerciële aanpak kwam er pas echt toen de Leeuwarder ondernemers Gepke en Sybe Osinga de zaak in de jaren tachtig overnamen. Net zoals ze deden met hun zaken in Terherne en aan de Leeuwarder Nieuwestad, Doelestee en later Sophialaan.

De Osinga's zorgden er ook voor dat het Theehuis weer werd opgebouwd. Met hulp van architect Robert Landstra keerden authentieke elementen (riet, zink en

lood) deels in het nieuwe ontwerp terug. Timo Slump: 'De dag na de brand – we waren een weekendje aan de Belgische kust – zei Osinga: dit bouwen we weer op. Hij zette meteen zijn schouders eronder. Hij had ook anders kunnen besluiten. Bij Osinga is een woord een woord.'

Marieke Warmerdam: 'En gelukkig hadden wij een behoorlijke staat van dienst opgebouwd. We hebben in Woudsend, waar we vijftien jaar hebben gewerkt, een succesvolle onderneming achtergelaten en in Grou waren we bezig met ons zesde seizoen. Dat schiep vertrouwen voor de toekomst van het nieuwe Theehuis.'

THEEHUIS • MEERSWEG 9 • GROU
T. 0566-621630

WE NOEMEN HET WEL LEEUWARDEN AAN ZEE

Het Stadsblad Liwwadders wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Kees van Anken, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden. Daarnaast wordt de krant in zijn geheel geplaatst op onze website www.liwwadders.nl. Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl

WILT U DIT JOURNALISTIEKE INITIATIEF
STEUNEN? BEZOEK DAN ONZE WEBSITE
WWW.LIWWADDERS.NL EN BEKIJK DE
MOGELIJKHEDEN ONDER DE KNOP
DOE MEE, DONEER!

NEEM EEN VOORBEELD
AAN DE BUURTSUPER

Foto Ad Fahner

Waar is de kassabon?

Ik ben net terug van de buurtsuper. Mijn kassabon vermeldt dat ik sperziebonen (€1,96), tomaten (€1,89), 4 croissants (€1,00), hagelslag (€2,03), bak en braad (€1,14) en Engelse thee (€2,04) heb gekocht. Van elke uitgegeven cent is dus bekend wat ik ervoor heb teruggekregen. In winkels dient de kassabon veelal als garantiebewijs en anders wordt dat er los bij gedaan.

Kom daar eens om bij de politici en de kopstukken uit bedrijfsleven en milieubeweging die ons hebben verrast met een Energieakkoord (2013) en een Klimaatakkoord (2018). Verrast, omdat zij het gewone volk volledig buiten het smeden van hun snode plannen hebben gehouden. Daarom heeft u er waarschijnlijk niets van gemerkt. Maar dat gaat veranderen. Want weliswaar zijn die akkoorden zonder ons tot stand gekomen, wij zullen ze straks wel moeten betalen. De initiatiefnemers piekeren er namelijk niet over om die kosten zelf te dragen.

Verdacht is dat er geen prijskaartje aan de akkoorden hangt. Iedereen weet immers dat je op je hoede moet zijn als iemand je iets probeert op te dringen zonder de prijs te noemen. Dik kans dat je dan het schip in gaat. De geheimzinnigheid rond de financiële consequenties van de akkoorden is voor een aantal lieden aanleiding geweest om zelf te gaan rekenen. Hun conclusie is dat het Energieakkoord ruim €100 miljard gaat kosten en het Klimaatakkoord misschien wel 10 keer zo veel. De consequenties hiervan zijn verstrekkend. Want het betekent dat de consumptieve koopkracht van de huishoudens drastisch zal verminderen. En laat dat nou precies de koopkracht zijn waar het midden- en kleinbedrijf het van moet hebben. Voor deze sector ziet de toekomst er dus slecht uit.

Over dit scenario hebben we nooit kunnen stemmen, want het staat in geen enkel partijprogramma. Blijft dus de vraag welke politieke partij er de verantwoording voor neemt. Met de verkiezingen van 20 maart 2019 in zicht lag deze vraag de Haagse politici zwaar op de maag. Dus is besloten om het Centraal Planbureau (CPB) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) de kosten van de akkoorden achteraf te laten berekenen. Dat achteraf rekenen is even dom als wanneer je een duur huis koopt en pas als de koop definitief is naar de prijs vraagt. Als dat geen politieke doodzonde is, dan weet ik het niet meer!

Natuurlijk was het de wens van alle partijen achter de akkoorden dat die Planbureaus met geruuststellende cijfers zouden komen. Welnu, zij zijn op hun wenken bediend. De uitgebrachte

Pieter Lukkes

Pieter Lukkes in het Oranje Bierhuis

rapporten zijn ondoorgrondelijk, oncontroleerbaar en onvolledig, want minder dan een kwart van de 600 ! – een aantal dat van de gekke is – voorgestelde maatregelen zijn meegenomen in de kostenberekening. Een gelukkig toeval was dat precies op dat moment bij bijna alle media de rekenmachientjes zoek waren. Dus hebben deze nieuwsbedrijven de uitkomsten van de planbureaus klakkeloos overgenomen. Zo ook de Leeuwarder Courant die op 14 maart 2019 meldt dat het energie- en klimaatbeleid slechts €1,75 miljard/jaar kost en dus ‘haalbaar en betaalbaar’ is.

Dat is klinkklare onzin. Alleen al het verpesten van onze landschappen door bijvoorbeeld windturbinecomplexen, zonnepaneelvelden en het ‘oogsten’ van biobrandstof (= kappen van bos) alsmede de ontwrichtende invloed ervan op het gemeenschapsleven (zie de Drentse Monden) kost waarschijnlijk meer. Deze kostenpost zou bij het Planbureau voor de Leefomgeving op nummer één moeten staan maar ontbreekt geheel. Wat duidelijk maakt dat deze organisatie ongeschikt is om de kwaliteit van onze leefomgeving te bewaken.

Ook het verbod om na 2030 nog diesel- en benzineauto’s te verkopen zal ons financieel parten gaan spelen. Niet alleen omdat wij worden gedwongen om elektrische auto’s te kopen die voor massa’s huishoudens onbetaalbaar zijn maar ook omdat ‘gewone’ autobezitters aan die auto’s mee moeten betalen. Elektrische auto’s kunnen geen caravan trekken. Voor de 500.000 caravanbezitters en de caravanbranche als geheel breken dus slechte tijden aan. Al met al zal dit beleid veel mensen uit de auto drijven in de richting van regenpak en fiets.

Dit is precies wat de klimaatplanners graag willen. Het klimaatbeleid wil ons immers verplicht heropvoeden:

wij moeten gedwongen socialiseren en ons zondige gedrag volledig afzweren. In een echte democratie wordt eerst aan de bevolking uitgelegd wat de consequenties van dit beleid zijn en gevraagd of wij daar wel dan niet voor kiezen. Hier gebeurt dat niet.

Dat de kosten van het klimaatbeleid voor een onevenredig groot deel op de zwakste schouders terechtkomen ligt politiek gevoeliger. Daarom is ijlings besloten om die lasten over te hevelen naar het bedrijfsleven. Met deze politieke schijnbeweging schiet de burger per saldo niets op. Integendeel zelfs. Want de bedrijven rekenen die kosten door in de prijs van hun producten. Bovendien komt het legertje ambtenaren dat op deze materie wordt gezet ook nog eens voor rekening van de huishoudportemonnee.

Ergo: de politiek werkt zich in de nesten door niet, net als mijn buurtsuper, bij haar maatregelen een kassabon en een garantiebewijs te verstrekken.

Dus voor Rutte, Wiebes, Nijpels, Samsom, Buma, Asscher, Klaver, Jetten, Segers en al die andere kopstukken uit de politiek, het bedrijfsleven en de milieubeweging geldt nu: geen woorden maar daden. Deze hoogvliegers moeten eerst aan de slag met het uitdelen van kassabonnen en garantiebewijzen voordat zij recht van spreken hebben.

Op de kassabon staan de kostenspecificaties per maatregel, afgezet tegen nut en noodzaak van die maatregel.

De garantiebewijzen vermelden onder meer hoeveel graden het aardse klimaat per 2030 resp. 2050 door de honderden miljarden die wij er gedwongen insteken minder zal opwarmen en met hoeveel centimeter de zeespiegel er minder door zal stijgen. En tot wie wij ons moeten wenden als, zoals valt te verwachten, al die miljarden zonder merk- en meetbaar effect blijven. De akkoordenmakers belasten ons zwaar. Dat doen zij louter en alleen vanwege hun geloof in een gevaarlijke (anderen zeggen juist weldadige!) klimaatverandering. Zonder bovenstaande bewijsstukken missen hun daden echter elke legitimatie en mag de bedreigde burger zich opgelicht en bedrogen voelen.

LEEUWARDEN, APRIL 2019
DR. PIETER LUKKES
EMERITUS HOOGLERAAR GEOGRAFIE

KLAAS K. TE L.

Urn, lunch en witte wijn

Afgelopen week was ik in een watersportplaats en ik herinnerde me meteen weer waarom ik nooit in de verleiding ben gekomen zelf een bootje aan te schaffen. Als je in een boot zit, of heet het óp een boot, ben je namelijk nooit alleen. Ik zag het vanaf de kant gebeuren. In colonne voeren jachten van enkele tonnen achter elkaar aan van de ene brug naar de andere. Daarbij goed rechts houdend om de colonne van net zulke dure schepen die in de tegenovergestelde richting voeren te kunnen passeren. Daarbij werd door de opvarenden over en weer continu gezwaaid. En moest er klaarblijkelijk ook nog gezwaaid worden naar mensen die op het terras van hun kapitale vakantiewoning aan het water, met een prosecco’tje zaten op te letten of hun sloep van 80 mille niet te veel tegen de beschoeiing aan stootte door de golfslag van de visbootjes van de wat minder draagkrachtige varende medemens. Wat ik daar deed? Ik moest aanwezig zijn bij de asverstrooiing van een dierbare die in dit watersportplaatsje geboren was.

Nu had het gezelschap waar ik deel van uitmaakte zich verzameld op een terras aan de kade. Prima, dacht ik, we legen de helft van de urn hiervoor in het water en dan is het daarna meteen tijd voor de lunch en een witte wijn. Maar dat stuitte op praktische bezwaren. Ten eerste zat het terras helemaal vol, dus was het geen rustig en intiem plekje zoals de overledene bedongen had en ten tweede waaide de wind nogal hard vanaf het water richting terras, zodat de kans dat de gasten asdeeltjes in hun bier of op hun uitsmijter zouden krijgen redelijk aanwezig was. Dus moest het gezelschap op zoek naar een betere locatie voor het ceremonieel. Voorop liep de man met de urn en daarachter een bont gezelschap van rolstoelers, te dikke vrouwen in te korte en te strakke jurkjes die zo mee konden doen aan het programma ‘hotter than your daughter’, een kalende man met nog wat lange manen aan de zijkant in een fluwelen jasje, een jongen in meisjeskleren die ook erg zijn best deed zich als een meisje te gedragen, wat hippies achter een rollator die nog niet doorhadden dat de jaren 70 van de vorige eeuw al een poosje voorbij waren, wat gothic types met oogschaduw tot achter de oren en daaromheen wat schreeuwende en spelende kinderen. Een stoet die door Alex van Warmerdam of Federico Fellini meteen zou worden ingehuurd voor een bizarre film.

Helaas bleek na een uurtje dat een rustig en intiem plekje aan het water nergens te vinden was. Noch in het dorp, noch in de omgeving. Of het was te druk met varende jachten, of de walkanten waren in beslag genomen door de tuinen van de kapitale vakantiewoningen. Misschien moeten we vragen of we het in de tuin van zo’n woning mogen doen, kwam er een suggestie. Maar nog voor de man met de urn kon aanbellen werden voor alle ramen de gordijnen dicht getrokken. Uiteindelijk vonden we een klein plantsoentje aan het water waar het na een half uur wachten even rustig was wat betreft voorbijgaande jachten omdat de brugwachter ging lunchen en ze er dus niet door konden. Door de harde wind kwam de as overigens niet alleen in het water terecht maar ook op het terras aan de overkant, waar een familie zat te eten en een man meteen zijn wijnglas omkeerde en naar ons zwaaide, waarbij hij alleen zijn middelvinger omhooghield. Hij groet ons, hoorde ik stemmen uit het gezelschap zeggen. Iets waar ik wel mijn twijfels over had. Daarna liepen we weer in processie naar de auto’s om vervolgens naar de Waddenzeedijk te rijden om daar de resterende as uit te strooien. Het was daar veel rustiger en dus ging het legen van de urn een stuk makkelijker, ook al is de meeste as, denk ik, door de wind in de vacht van een paar in de buurt lopende schapen beland. Daarna mochten we gaan eten en wijn drinken en werd het nog een heel gezellige dag. Er gingen zelfs stemmen op om dit ieder jaar een keertje te doen. Ik hoop alleen zonder urn.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

KEES VAN ANKEN

Prijsvraag

De foto van hotel de Phoenix leverde een paar mooie verhaaltjes op. J.F.A. de Groot schrijft: 'In april 1961 werd ik aangenomen bij de rijksbelastingdienst. Het ontvangkantoor was toen gevestigd tegenover poelier De Jong in het voormalige hotel de Phoenix aan de Sint Jacobsstraat (dubbele plukstraat). De afgebeelde eetzaal was mijn werkplek, waar de ambtenaren de aan de balie verrichte contante betalingen afboekten in de kohieren. De voormalige huisknecht (dhr Pen), werd er con-

ciërge, zijn echtgenote voorzag de ambtenaren van koffie. In het belastingkantoor heb ik mijn vrouw leren kennen. Volgend jaar zijn wij 55 jaar getrouwd.' J. de Vrij-De Jong schrijft: 'Ik ben de dochter van Piet de Jong die een marktcafé had aan de Lange Marktstraat, voorheen de oude veemarkt. Voor de oorlog was er in de Phoenix een Duits meisje aan het werk en in de oorlog kwam haar broer, een Duitse soldaat, haar bezoeken. Zij werden gezien op de Nieuwestad, arm in arm. Na de oorlog werd ze opgepakt maar, toen bleek dat het haar broer was, weer vrijgelaten. Toen is ze getrouwd met Appie Bakker, kelner in de Harmonie, en heeft ze bij mijn vader nog vele jaren als kokkin gewerkt.'

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
8911 CJ Leeuwarden
0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

In restaurant DE GROTE WIELEN bent u van harte welkom voor een kopje koffie of thee, een lunch of menu à la carte. We bieden volop keuze in vlees-, vis- en vegetarische gerechten en wisselen onze menukaart naar gelang de seizoenen. Op onze wijnkaart prijken karaktervolle en fleurige wijnen afgestemd op het gerecht en passend bij de gelegenheid.

RESTAURANT DE GROTE WIELEN • TEL. 0511-431777

GROOT TERRAS AAN HET WATER • BINNENBARBECUE • ZALENVERHUUR
VERHUUR APPARTEMENTEN AAN HET WATER

Waar staat de pindakaas?

De afgelopen maand heb ik vooral links gereden. Dankzij een rechts stuur (wat al verwarrend genoeg is) ging dat bijna altijd goed. Wel zwiepten tot vermaak van mijn rijder regelmatig de ruitenwissers het stof weg als ik richting aan wilde geven. Wanneer ik op mijn beurt op de rijder stoel zat zochten m'n voeten de pedalen. Kennelijk slijten bepaalde gewoontes diep in.

Om geestelijk fit en alert te blijven wordt geadviseerd zo nu en dan je dagelijkse orde om te gooien. Vertwijfeld zoek je de pindakaas, maar die staat voor de verandering niet in het linker-, maar het rechterkeukenkastje. Dat houdt je scherp!

Eenmaal weer terug in Nederland is het weer even wennen. Niet alleen het verkeer zit aan de rechterkant, ook de hele politieke discussie is in die hoek beland. Er heeft zich een aardverschuiving voorgedaan ten gunste van automobilisten, klimaatontkenners en liefhebbers van antieke verhalen. Hoezo, de boel warmt op? Dat is gewoon natuurlijk en ook wel lekker, geniet ervan! In het land waar ik net vandaan kom denken ze daar anders over – het heeft er in geen zes jaar geregend en alles verdroogt en verschroeit. Maar goed, hier bij ons in Nederland en zelfs in Friesland meent een behoorlijk grote groep mensen dat het allemaal wel wat meevalt en zijn de bordjes verhangen. De 'groene golf' rechts ingehaald! En waar ik nog dacht dat je voor klimaatzaken niet bij de VVD moest zijn, is dat inmiddels achterhaald. Mark Rutte in het spoor van Ed Nijpels en Diederik Samsom. De politieke kwesties die voorbij dwarrelen hebben niet meer hun vaste plek: Jesse en Rob zijn weliswaar nog steeds vóór de CO2 heffing, maar Mark nu dus ook en Thierry daarentegen helemaal niet. Heel verwarrend allemaal. Maar dat is dus goed voor onze geestelijke conditie en misschien daarom ook goed voor de democratie. De laatste verkiezingen zijn een 'wake-up call'. Net als bij het weer worden de uitersten extremer en wordt onderhandelen over moeilijke kwesties lastiger. In Friesland zijn 4 partijen nodig om tot een nieuw provinciaal bestuur te komen en dan nog is het een krappe meerderheid. Het lijkt me een mooie gelegenheid om de besluitvorming anders in te richten en tot een open vorm te komen. Een vorm bijvoorbeeld waarin je burgerpanels uitnodigt mee te denken en advies uit te brengen over alles wat ertoe doet: de (lokale) economie, onderwijs, zorg, wonen, het klimaat en wat zich nog maar meer aandient. Wél luisteren natuurlijk en echt iets doen met die adviezen, anders draait het uit op de zoveelste teleurstelling.

Abraham Lincoln zei al dat de democratie van het volk, door het volk en voor het volk is. Tijd om dat letterlijk te nemen, lijkt me. Bij de pogingen van de gemeente Leeuwarden 'het volk' te betrekken bij de keus voor een nieuwe burgemeester wou dat nog niet helemaal lukken. Er waren meer ambtenaren en politici op de bijeenkomst afgekomen dan burgers. Zo zie je maar weer dat de eerste keer niet altijd de beste is. Om burgers in te voegen in het politiek proces en het niet alleen bij verkiezingen te laten is lastig. De ervaringen met referenda strekken niet tot aanbeveling. Je kunt niet langer in 'links en rechts' of 'voor en tegen' denken, gemakkelijke oplossingen bestaan niet en oude karrespooren zijn diep.

Soms staat de pindakaas niet waar je het verwacht en zit het stuur aan de andere kant.

KIM NGUYEN

VIETNAMEES

Door Jan de Vos • Foto Simon van der Woude

ETEN OP DE MARKT IN LEEUWARDEN

Sinds 1985 maakt de familie Nguyen loempia's en andere heerlijke Vietnamese hapjes in Leeuwarden. Ze verkochten als eersten in Leeuwarden de Vietnamese loempia's op de vrijdag- en zaterdagmarkt. Onderhand runt hun dochter Kim al bijna 20 jaar het bedrijf met de passende naam 'Miss Little Saigon'.

In 1970, tijdens de Vietnamoorlog, vluchtten de vader en moeder van Kim naar Laos. Hij kwam uit Hanoi in Noord Vietnam en zij uit Saigon in het Zuiden. In Laos leerden ze elkaar kennen in een vluchtelingenkamp en stichtten later een gezin. Samen met haar twee zussen en haar broer werden Kim en haar ouders in 1977 naar Nederland verkast.

Het gezin was arm. Haar vader was schoenmaker en had een klein baantje. Haar moeder moest uit geldnood via het verkopen van Vietnamese hapjes wat bijverdienen. Het idee om dit te doen kwam van een ook gevluchte vriendin in België.

Eerst kocht haar moeder een tent en later een tweedehands caravan. De verkoop ging goed, zelfs

zo goed dat Kim's vader zijn baan durfde op te zeggen en mee ging doen in het bedrijf. Alle hapjes werden zelf met de hand thuis gemaakt. Markten in Dokkum, Leeuwarden en Bolsward waren de verkooppunten. Vier dagen in de week stonden ze op de markt. Kim hielp van jongs af aan mee

in het bedrijf. Ze rolde loempia's, maakte andere hapjes klaar en verkocht alles mee op de markten.

Kim's ouders werden ouder en zij nam eind jaren '90 de zaak over. Het is hard werken. De afgelopen 20 jaar is ze niet op vakantie ge-

weest. Ze woont nu in Menaldum in een groot oud bedrijfspand dat ze zelf stapje voor stapje aan het opknappen zijn en bewoonbaar hebben gemaakt. Het is nog niet klaar.

Niet alleen de alom bekende Vietnamese loempia's, maar ook

Vietnamese snacks en maaltijden: 'alleen als ik ze zelf lekker vind'

rissoles met rundvlees, varkensspiesjes, speciale kiploempia's, pasteitjes en nu ook grote kerrieloempia's, frisdrank, bami (een klein broodje met vlees, kruiden en groenten), bapao en steeds meer ook vegetarische hapjes zijn te koop. De vegetarische loempia's worden ter plekke vers opgemaakt en gerold. Nieuw is sinds vorig jaar de keuze uit twee maaltijden op bestelling (vrijdag en zaterdag af te halen op de markt). Kim breidde dit jaar het assortiment uit met grote kiploempia's in twee smaken: normaal en met kerrie.

Ze ontwikkelt haar Vietnamese streetfood zelf, maakt alles zelf en verbetert zichzelf permanent. Ze maakt enkel hapjes en maaltijden die ze zelf lekker vindt. Zij is de norm. 'Verse producten met de goede smaak, dat is het allerbelangrijkste. Alleen als ik het zelf lekker vind, verkoop ik het', zo vertelt ze. Vanaf april kan je ook een stokbroodje met vlees, Vietnamese kruiden en groenten én ook verse springrolletjes bij haar krijgen.

RISSOLES, VARKENSSPIESJES, KIPLOEMPIA'S, PASTEITJES, BAPAO EN NU OOK GROTE KERRIELOEMPIA'S

De markt in Leeuwarden

De markt op vrijdag ging met de bouw van parkeerkelder en museum naar de Nieuwestad, een grote verandering. Toen de parkeerkelder en het Fries Museum klaar waren en het Zailand was ingericht werden de marktplekken opnieuw verdeeld. Kim wilde graag vrijdags op het nieuwe Lombardplein een standplaats. Dat mocht van de marktmeester. Ze staat daar nu tot volle tevredenheid. Ze heeft meer tijd en ruimte dan op het drukke Zailand om de kraam te installeren en om af te bouwen en naar huis te gaan.

Marktkooplui helpen elkaar. Zaterdag is snackdag. Collega's onder elkaar wisselen gratis etenswaren met elkaar uit. Alles wordt onderling geruild. Lekkerbekjes, fruit, loempia's, groente en patat.

Soms is er onenigheid. Zo heeft een aantal jaren een kraam met Surinaams eten op de markt gestaan. Deze eigenaar deed niet mee aan de onuitgesproken code om elkaar te

helpen. Hij vroeg het volle pond aan collega-marktkooplui die van hem wat te eten kregen. Daarnaast verkocht hij om klanten te winnen tegen de helft van de prijs loempia's. Oneerlijke concurrentie. Het toeval wil dat hij ook niet door de controle van de Keuringsdienst van Waren kwam. Hij is nu vertrokken. Kim's ervaringen met de Keuringsdienst van Waren zijn positief.

DE STICHTING MARKTBEHEER

Vijf jaar geleden heeft de gemeente de markt geprivatiseerd. De Stichting Marktbeheer regelt nu de markt. Het betekende een grote verandering. Het is er al met al voor de marktkooplui niet simpeler, maar zakelijker op geworden. De prijzen zijn verhoogd. Een verplichte bijdrage voor de promotie van de vrijdag- en zaterdagmarkt van € 5 per kraam per dag is ingevoerd. Financieel is het er niet gemak-

kelijker op geworden. Vooral de oudere marktkooplieden kunnen vaak geen droog brood meer verdienen met het zware werk en er vertrekken de laatste jaren steeds meer. Nieuwe kramen worden alleen toegelaten als de marktkooplui een nieuw product verkopen. Dit om concurrentie met de bestaande kramen tegen te gaan en de diversiteit op de markt te vergroten.

Een kraam in de lucht houden is tijdrovend en ook fysiek zwaar werk. In weer en wind naar de Nieuwestad en het Zailand. Alles zelf maken op avonden en in het weekend, alle verse groenten en vlees/kip keuren en kopen en ook alle andere inkopen en het onderhoud van de beide wagens die ze nu hebben moeten ze zelf doen. Kim heeft in Menaldum in haar oude bedrijfspand aan de Rypsterdyk nog ruimte. De laatste snackbar in Menaldum is al jaren gesloten. Ze heeft het plan om deze zomer een leegstaand deel van haar pand om te bouwen tot snackbar met Hollandse en Aziatische snacks. De verbouwing regelt ze zelf. Het is een gok, maar voor Kim geldt: 'wie niet waagt, wie niet wint'.

NIEUWE INITIATIEVEN?

KIM IS ONDERNEMER. ZE HEEFT IN 2007 EEN LAAGDREMPELIG INTERNATIONAAL CULINAIR FESTIJN-MARKT GEORGANISEERD. HUISVROUWEN UIT 15 VERSCHILLENDE LANDEN DIE IN LEEUWARDEN WOONDEN MAAKTEN HUN EIGEN NATIONALE MAALTIJDEN EN HAPJES KLAAR. HET KON ECHTER NIET UIT. DE ORGANISATIE KOSTTE VEEL TIJD. DE KLEINE 'PASAR MALAM' IN DE BUITENLUCHT MET STREETFOOD UIT ALLE WERELDDELEN WAS WEL EEN GROOT SUCCES. VOOR HERHALING VATBAAR, MAAR DE GEMEENTE IS TERUGHOUDEND, HEEFT GEEN STIMULERINGSPOSTJES VOOR CULINAIRE EN SOCIALE INITIATIEVEN. DAT IS JAMMER, VINDT ZE.

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Soms word ik wakker met een groot verlangen, namelijk om alle fontein en in onze stad te horen klateren. De kwaliteit van een stad laat zich immers lezen aan de inrichting van de openbare ruimte en daar horen werkende fontein en bij. Aangekomen bij mijn meest geliefde fontein, genoemd naar Mercurius, god van handel, kunst en cultuur, leek die er droogjes bij te staan. Maar toen ik het kunstwerk alweer bijna was gepasseerd, hoorde ik een onverwacht geluid. Wat bleek? In het laagste bassin zat warempel water dat kwam uit een hoger gelegen reservoir. De spuiters daarboven, waar je als naïeve toeschouwer het gekletter van water uit verwacht, weigerden dienst. Eureka, moet men op het stadskantoor gedacht hebben. Lukt het niet de hele fontein aan de praat te krijgen, dan maar een halve.

Even verderop bleek het ook al treurig gesteld met de spuitertjes op het Wilhelminaplein. Beide paasdagen konden de kindertjes en hun ouders uit wijken zoals Heechterp-Schieringen, aangewezen op gratis vertier, hier niet terecht. De ambtenaar 'fontein' zat waarschijnlijk met zijn Kipcaravan op camping de Roggeberg zelf aan de rand van het zwembad en had verzuimd om de kraan voor de achterblijvers open te draaien. Kort geleden waren er nog monteurs aan het werk geweest, maar kennelijk zonder resultaat.

Ook op het Oldehoofsterkerkhof wachten de fonteintjes die in de mooiste toeristenfolders figureren in spanning op wat komen gaat. Hier liep ik het gebouw Obe binnen. Er was aan de twee vrijwilligsters achter de balie geen ontsnappen mogelijk. Ze wilden me meteen van alles uitleggen. Dat kwam ook door de opstelling van de balie recht tegenover de ingang. De twee dames HELEEN BAL en FOKJE BOERSMA vonden dat die balie te pontificaal stond opgesteld. Ze zaten liever een beetje aan de zijkant van het lokaal. Ik stelde direct voor om met z'n drieën de twee balie-elementen te verplaatsen. Dat zou in een minuutje gepiept zijn, maar de twee vrijwilligers vreesden de stijlpolitie van het evenementengebouw op hun dak te krijgen. Het luisterde nauw, zo gaven zij mij mee.

De balie-elementen bleven staan waar ze stonden. Fokje gaf mij uitleg bij de tentoonstelling van IDS WILLEMSMA. Heleen liep met mij mee langs de uitstalling. Ze hadden al een logboek vol vragen van belangstellende bezoekers voor de organisatie, bijvoorbeeld over welk werk van Ids uitgevoerd is en op welke plaats. De antwoorden moesten de bezoekers nu zelf maar opzoeken in een groot boek. Dat boek lag opengeslagen op de pontificale balie, net op de bladzijde met de foto van een kunstwerk dat Willemsma maakte voor zuivelbedrijf Friesland Campina, de vroegere Condens aan de Pieter Stuyvesantweg. De paal die daar tegen de gevel staat is er één van twee. De tweede is er om economische redenen – het ging slecht met het bedrijf – nooit gekomen. Leeuwarden grossiert in onaffe dingen, zo blijkt maar weer. Daar zou zomaar een mooie wandeling uit voort kunnen komen.

De vrijwilligers Bal en Boersma liet ik tevreden achter met deze mooie anekdote. Deze dames komen zelfs vanuit Harlingen om de vlag hier hoog te houden. Waar zouden we zijn zonder vrijwilligers?

Neem nou het jaarverslag van de Samenwerkende Bewonersorganisaties (SBO), de club die zich met hart en ziel inzet voor de buurthuizen, daar is het een en al vrijwilligerswerk dat de boventoon voert. En dan wil wethouder HERWIL VAN GELDER (PAL/GroenLinks) ook nog bezuinigen op de schamele gemeentelijke bijdrage van 1700 euro per jaar.

Ik lees in dat jaarverslag dat er nog altijd 70.000 euro in een ondoorzichtige stichting van buurthuis Oldegalileën zit. Dat buurthuis De Blokkendoos weer leeft als nooit tevoren, maar wel met een krap budget kampt. En dat Huizum-dorp, het onbetwiste PvdA-bolwerk, de gemeente als 'een aparte speler' betitelt, een speler die de buurtvereniging met een onderhoudscontract van 30.000 euro opzadelt. Je zult dat voor die belachelijke 1700 euro allemaal maar in de gaten moeten houden.

Gelukkig ook veel positief nieuws, alhoewel. WILLEM VELLINGA van buurthuis Tjerk Hiddes meldt dat hij verrukt is over de nieuwe accommodatie nu die gecombineerd is met de basisschool. Een probleempje vormt nog wel de sanitaire voorziening, waar twintig juffen en honderd zestig kinderen in de rij moeten staan voor het toilet. Er is maar één toiletblok beschikbaar. Ex-wethouder THEA KOSTER moet er toch nog maar eens even langs om dit euvel te herstellen. Gebouwen openen en toespraken houden in vrolijke partytenten is één ding, maar er moet wel netjes gewaterd kunnen worden.

Ik verheug me al op de najaarsvergadering van de SBO, die traditiegetrouw wordt gehouden in het Chinees-Indisch restaurant Mei Wah in Bilgaard. Misschien kan Thea Koster, binnenkort wijkbewoner nu zij een stulpje laat bouwen aan de Dokkumer Ee, tussen de gado gado en de babi pangang door uitleg geven over hoe het nu zit met de toiletten. Maar ik voel aan mijn water dat dat er waarschijnlijk niet in zit.

KOPELTHEATER VOOR CONGRESSEN EN EVENEMENTEN

Vastgoedondernemer en cultuurinvesteerder Tjalling Rollema investeert verder. Over zijn Emmastate aan de Emmakade (het vroegere PEB-kantoor) is hij zeer tevreden. Het gebouw is continu verhuurd aan een groot aantal ondernemingen. 'Ik ken daar geen leegstand. Soms vertrekt er een onderneming, maar onderling wordt het zo geregeld dat een nieuwe huurder al weer klaar staat zonder dat we daar veel voor hoeven te doen. Dat komt door de ligging van het gebouw tegen het centrum van de stad aan, de gunstige huurprijs en de dienstverlening.'

Het Da Vinci Office op de Hemrik wordt momenteel in gereedheid gebracht voor een nieuwe huurder. Het kantoorgebouw staat naast de voormalige kaasloods van Friesland-Campina, ook deels in bezit van Rollema Vastgoed.

'De economie trekt aan. Dat merken we aan het aantal aanvragen dat we krijgen om te mogen huren. Het Da Vinci Office – 3000 m² – is bedoeld voor kantoren die niet direct in het centrum gevestigd hoeven te zijn. Dit zijn veelal kantoren voor technische bedrijven maar ook dienstverlening.'

De voormalige kaasopslag van FrieslandCampina wordt deels omgebouwd tot verhuurbare opslagruimtes. Kooistra partijgoederen en de Technische Unie zijn sinds jaren al huurders van dit gebouw. 'Het is een enorm groot gebouw. Twee hectare bebouwd en nog eens twee hectare terrein.' Rollema investeert hier samen met enkele ondernemers uit Staphorst.

Over de twee seizoenen die Rollema nu heeft gedraaid in het Koepeltheater is hij tevreden. 'Over mijn aankoop van het Koepeltheater, de voormalige Koepelkerk aan de Vredeman de Vriesstraat, ben ik zeer tevreden. De reacties van de bezoekers zijn hartverwarmend. Veel bezoekers van onze concerten komen voor het eerst over de vloer en zijn direct geïmponeerd over de zaal, de akoestiek en de aankleding van de historische ruimte.' Rollema gaat het programma verbreden en de dienstverlening uitbreiden. 'Ik ben tevreden over het aanbod dat we hebben gepresenteerd, maar soms steken we onze nek iets te ver uit. Dan moeten we bijpassen.'

Belangrijke muzikale manifestaties zullen in het komende seizoen niet ontbreken. Rollema: 'Het publiek weet de voormalige kerk goed te vinden. Er worden congressen gehouden van politieke partijen en ook steeds meer organisatoren van uitvaartplechtigheden weten deze prachtige ambiance te waarderen.'

Koepeltheater voor
• MUZIEKEVENEMENTEN
• CONGRESSEN
• PRESENTATIES
• BEGRAFENISSEN
• TROUWERIJEN

INFORMATIE: INFO@KOPELTHEATER.NL
OF VIA 06-53217417

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zoals eerder gezegd, pakken wij zaken waarmee u zit graag op. We zien dat u onze journalistieke activiteiten waardeert en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u deze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 o.v.v. Liwwadders Journalistieke Producties.

U merkt het wel: Liwwadders is niet zomaar een huis-aan-huisblaadje. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, kantines, sporthallen, wachtkamers en samtafels) gratis verkrijgbaar in de gehele gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er aangevuld. In enkele Leeuwarder wijken en in het dorp Grou wordt Liwwadders huis aan huis bezorgd. Ook in Akkrum, Gytsjerk, Hurdegaryp, Oentsjerk en Stiens is de krant verkrijgbaar. Nieuw is de verschijning in Beetgumermolen. Daar wordt Liwwadders sinds kort op verzoek huis aan huis bezorgd.

Bent u als ondernemer geïnteresseerd in een bedrijfsreportage? In een mooi verhaal dat gratis wordt doorgeplaatst op onze goedbezochte website? Neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl

Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

WILLIAM LORD HET UN WINKELTSJE

‘De kienders seiden: wie begint op syn 72ste noch met un winkeltsje? De dokter sei: altyd doën. In beweging blieve.’

Oppertorenwachter van de Oldehove William Lord opende onlangs zijn winkeltje met Liwwadder historische parafernalia en snuisterijen in de Reijndersbuurt. Op donderdag-, vrijdag- en zaterdagmiddag is de Leeuwarden-kenner in zijn winkel aanwezig, voor de verkoop en uitleg. Bij vrijwel ieder attribuut heeft Lord een verhaal. ‘Kiek, dit is un samenspraak tussen de Nieuwe Toren en de Oldehove. De een het de gek met de ander. De Nieuwe Toren seit teugen de Olde-

hove: O, mijn oude, dikke, waarde Broeder! Wat zweept de storm mij om den kruin! Ik vrees, o mij! Straks stort ik neder. In gruis en puin. Is ’t nyt mooi?’ De Nieuwe Toren in de Grote Hoogstraat (nu Klokplein) vreesde overigens vooral de teloorgang van concurrent Oldehove. Het is anders gelopen.

Het kleine winkeltje huisvest honderden artikelen waaronder boeken (historische tentoonstelling 1877), wandborden (groothandel Feddema, transportbedrijf G. Dijkstra, Nicator en vliegbasis), asbakken (distilleerderij Boomsma en boekhandel Van Wieren in de Peperstraat),

blikken (Keukenstroop van Friesche Vlag), etsen, tekeningen en schilderijen. En voor Leeuwarden niet onbelangrijk: het bordspel Money Game Leeuwarden voor de gehele familie. Kan het er allemaal bij naast het houden van tientallen rondleidingen (Lord is de meest gevraagde rondleider van de stad) en het coördineren van de 26 torenwachters? ‘Ach, dat loopt allemaal wel. We hewwe un paar dementerende torenwachters. Doën we nyt moekek over. Sette we der gewoan un extra vrijwilliger bij.’ En wat zegt het HCL? ‘Dat soatsje ken ik wel overnimme. Ut is hier fansels feul gesellecher.’

De een het de gek met de ander

Door Andries Veldman • Foto Simon van der Woude

ANDRIES VAN KAMMEN **TUINPLANTEN**

‘DE BODEM WORDT ONDERSCHAT’

‘Iedere morgen kijk ik naar wat het weer gaat doen. Dan luister ik naar Piet Paulusma of bekijk de site van Meteotines. Dat laatste kanaal geeft een prachtige verzameling weeroverzichten.’ Andries van Kammen Tuinplanten heeft in Hurdegaryp een paradijsje aangelegd met honderden planten, bomen en struiken. Alles staat in de buitenlucht. De rododendron is een van zijn favorieten. ‘Dat is een plant die het hele jaar door mooi blijft, of ie nou bloeit of niet. Kijk, deze heeft last gehad van droogte.’

Het weer bepaalt in grote mate de werkzaamheden van Andries van Kammen. In de afgelopen periode met veel nachtvorst was hij twee uur per dag in de weer om de jonge aanplant te beschermen. ‘Dan ben ik ’s avonds een uur bezig alles met lange vliesdoeken af te dekken en ’s morgens haal ik die er weer af. Het frisse spul dat net uitgelopen is moet je beschermen tegen vorst. We hadden ook nog last van de straffe wind.’ Ook de droge periode van de afgelopen zomer heeft grote invloed gehad op het paradijsje aan de Rijksstraatweg. ‘Gelukkig loopt hierachter een sloot die door het Waterschap constant op peil wordt gehouden omdat het een drinkwatertoevoer is voor de regio. Het effect van de droge periode van vorig jaar is nog altijd van invloed. Veel regenwater is er niet gevallen.’

TIP: MAAK DE GROND LUCHTIGER

Het is met die weersinvloeden een klein wonder dat de tuin van Van Kammen er zo florissant uitziet. ‘Dat is een kwestie van goed opletten en kijken. Er staat bijvoorbeeld een perceeltje met kerstbomen waar de kleur wat vanaf ging. Dat mooie donkergroene was verdwenen. We hebben toen wat organische mest aan de grond toegevoegd en het resultaat is zichtbaar.’ De bomen krijgen weer kleur op de wangen. ‘De werkzame stoffen in organische mest ko-

men geleidelijk vrij, geheel anders dan bij stikstof. Daar is sprake van een te stevige impuls in een keer. Het resultaat bij de kerstbomen is goed. De bomen staan er weer een stuk beter bij.’

Van Kammen geeft regelmatig zijn klanten het advies om aandacht te besteden aan de grond waarin de planten, bomen en struiken worden geplant. ‘Eigenlijk is het een beetje gek dat daar nauwelijks over wordt

nagedacht. De bodem wordt onderschat. Hier in Hurdegaryp zitten we op zandgrond en in Leeuwarden is het zware klei. Wil je maximaal plezier hebben van je tuinplanten dan adviseer ik om de grond te bewerken en te voorzien van bijvoorbeeld Culterra of Viano, dat is koemest met wat extra’s erin.’ Andere tip: maak de grond luchtiger.

Van Kammen Tuinplanten is sinds 2010 gevestigd aan de

Rijksstraatweg in Hurdegaryp tegenover Bennemastate. Op het terrein (twee hectare) van de voormalige kwekerij van Iedema, kweker van appels en kastomaten, varieert het aanbod van potplanten tot struiken en van groenteplanten tot eenjarig perkgoed. Van Kammen verkoopt geen kamerplanten. Klanten kunnen gebruikmaken van boderkarren om hun planten te verzamelen. ‘We zijn het hele jaar geopend. April, mei en juni zijn de topmaanden. Kijk maar rond, we werken hier nu de hele dag met een mooie ploeg mensen om de klanten te bedienen.’

Op de bank bij de twee bijenkorven vertelt Andries van Kammen over de liefde voor zijn vak. ‘Ik haw de tún altyd moai wurk fûn.’ Soms wordt er een vakbeurs bezocht om de kennis op peil te houden. ‘Dat bijhouden gaat automatisch. Mis je iets, dan kom je het in de handel wel weer tegen.’ Ook het BBC-programma Gardeners World wordt door Van Kammen met bewondering bekeken. Tenminste als de aan te brengen vliesdoeken hem niet in de weg zitten. ‘In praktisch programma.’

Hoe zijn tuin er thuis uitziet? ‘Ahum, vergelijk het met het huis van de schilder. Dat huis komt ook altijd achteraan. Lit my it sa sizze dat ik in natuerlike tún haw.’

ANDRIES VAN KAMMEN TUINPLANTEN
RIJKSSTRAATWEG 138 HURDEGARYP
T. 0511-401007

Is Willem Smink met de Fryske Akademy op weg naar een sterfhuisconstructie?

Er is geen wetenschappelijke directeur – zelfs geen vacature –, er is een groot financieel probleem, er ligt een niet overtuigend plan en de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW) en provincie Friesland lijken niet al te veel haast te hebben. Dat belooft weinig goeds voor de toekomst van de Fryske Akademy in Leeuwarden.

Door Andries Veldman

De toekomst ziet er zwarter uit dan ooit en de verantwoordelijke bestuurders dansen om de problemen heen, terwijl de resultaten van het wetenschappelijk werk de toets der kritiek ruimschoots kunnen doorstaan. De Fryske Akademy zou zichzelf de vraag moeten stellen: waartoe zijn wij op aarde? Ingewijden zeggen dat de Fryske Akademy zich kan meten met het Meertens Instituut voor onderzoek en documentatie van Nederlandse taal en cultuur. Vorig jaar publiceerden de medewerkers van de Fryske Akademy per wetenschapper meer internationale A-publicaties dan het voor- aanstaande Amsterdamse instituut. Dat zou men van de daken moeten schreeuwen – maar het gebeurt niet. Wat is er aan de hand? Waar is het wachten op?

In december 2017 kwam de zorgelijke financiële positie van de Fryske Akademy al aan het licht. Wetenschappelijk direc-

teur Hanno Brand kampte met tekorten en werd gedwongen op te stappen. Volgens de jaarrapporten liet hij de academie met grote gaten in de begroting achter: vier ton in 2016 en nogmaals vier ton in 2017. Na het aftreden van Hanno Brand en het optreden van interim Willem Smink is in de financiële positie van de academie nog niets veranderd. Het financiële beleid is ongewijzigd voortgezet en dat betekent dat er opnieuw forse gaten in de nog komende jaarrekeningen zullen opduiken.

Al in 2016 trokken twee leden van de raad van toezicht (Rie fan Tafersjoch) aan de bel. De financieel deskundigen Hanneke Lens en Jan-Meinte Postma weigerden bij ongewijzigd beleid nog langer verantwoording te dragen voor de gang van zaken. Lens zei destijds in de Leeuwarder Courant dat de voorzitter van de raad Jacob Fokkema en directeur Hanno Brand geen zelfstandige positie zagen voor de raad. Ook beschuldigde Lens de twee

bestuurders ervan zich niet te houden aan de statuten van de academie en van besluiten van de raad af te wijken. Voor Lens en Postma reden genoeg om op te stappen. Voorzitter Fokkema en toezichthouder Houkje Rijpstra bleven op hun post. Het opstappen van de twee financieel deskundigen had een luide bel bij de provincie moeten doen afgaan. Nu constateert verantwoordelijk gedeputeerde Sietske Poeppes (CDA) dat ze 'erg geschrokken is' en geregeld overleg voert met Fryske Akademy en KNAW. Resultaat vooralsnog nul.

Dat de organisatorische en financiële nood hoog is, blijkt uit het geheime onderzoek dat in december vorig jaar aan de Doelestraat heeft plaatsgevonden. Een week lang stapten topambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken in de gebouwen van de academie rond om een zogenaamd Gateway Review uit te voeren. Deze ambtenaren reizen alleen af wanneer er sprake is van grote rampspoed. Diverse medewerkers werden aan een ondervraging onderworpen. De uitkomst van het onderzoek is nog niet bekend gemaakt.

In het Friesch Dagblad meldt interim Willem Smink (voormalig voorzitter van het college van bestuur van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en oud-PvdA-wethouder van Groningen) dat de situatie 'absolút urgent' is en 'nettsjinsteande de jildsoarchen funksjonaerje wy gewoan troch. De wittenskiplike prestaasjes bliuwe op it nivo fan de ôfrûne jierren.' Het moet zijn medewerkers onheilsPELLend in de oren klinken, want in de financiële positie van de Fryske Akademy heeft Smink tot op heden nog geen verbetering aangebracht.

De onheilsPELLendheid zit hem vooral in de vraag aan de provincie om extra geld zonder dat daar een overtuigend plan met perspectief tegenover staat. De interim vraagt, maar biedt de provincie niets waar men trots op kan zijn. Was dat plan er ge-

weest, dan hadden de provincie en de academie met de borst vooruit persconferenties kunnen beleggen. Echter, Smink zegt tegen Omrop Fryslân dat de oorzaak van de tekorten bij de provincie en de KNAW ligt. Die zullen het volgens hem moeten oplossen. Hiermee lijkt hij af te koersen op inkrimping van zijn instituut waarvoor het extra geld zal moeten worden ingezet. Van enige wetenschappelijke ambitie is bij de aanvraag geen sprake. Volgens sommigen is dit een sterfhuisconstructie. Het lijkt op het beleid van noodlijdende kranten, die bezuinigen op hun core business (journalisten en fotografen) en woonbeurzen gaan organiseren. Dat kan niet goed aflopen. De wetenschappelijke prestaties waarvan Smink spreekt, en die hij roemt, lijken niet te lijden hebben gehad van het gebrekkige financiële beleid. Integendeel, de onderzoekers zijn gewoon goed werk blijven leveren, zoals ze altijd al deden.

Smink worstelt, zoals gezegd, zonder overtuigend plan, met zijn aanvraag van 800.000 euro bij de provincie, een budget van 1,6 miljoen euro te veel aan uitgaven over de afgelopen jaren met als gevolg een sterk teruglopend eigen vermogen. Ga er maar aan staan.

Ruim een jaar geleden, in januari 2018, meldde de Fryske Akademy dat Smink werkte aan een 'stevige takomstfyzje.' Ook werd gemeld dat men op zoek ging naar een opvolger voor de weggestuurde directeur Hanno Brand. Vooralsnog is die directeur nog niet gevonden en ontbreekt een stevige en duurzame strategisch-financiële impuls voor de Friese wetenschap. Een impuls die, gelet op de onbetwiste wetenschappelijke prestaties, zonder twijfel zou moeten leiden tot een handreiking van overheden.

VOORZITTER JACOB FOKKEMA VAN DE RAAD VAN TOEZICHT WAS NIET BEREIKBAAR VOOR COMMENTAAR

OMDAT **samen** SPORTEN NOG LEUKER IS

fit4lady
slimmer sporten • extra energie

UNIEK MOEDERDAG AANBOD

SAMEN IN 5 WEKEN STRAKKER & LEKKER IN JE VEL

COMPLEET MOEDER & DOCHTER PROGRAMMA, INCL. PERSONAL COACHING VOOR € 89 ALL-IN

AANMELDEN TOT 2 AUGUSTUS BIJ

FIT4LADY LEEUWARDEN

ZUIDVLIET 292 06 - 364 10 369

leeuwarden@fit4lady.nl

WWW.FIT4LADY.NL

BURLESQUE

DINNERSHOW IN DE FRIESCHE CLUB

DE VOLGENDE DINNERSHOW IS IN DE MAAK

OP ZONDAG 19 MEI WORDT DEZE GEORGANISEERD

- Grand Café De Friesche Club en Dansstudio Linda verzorgen een avond om niet te vergeten.
- Wees er op tijd bij en reserveer je ticket, want de vorige Burlesque Dinnershow was uitverkocht.
- Onder het genot van een viergangenmenu, met keus uit vis, vlees of vega nemen we je tussen de gangen door mee in de wereld van burlesque.

TICKETS INCLUSIEF DINER 37,50 EURO

RESERVEREN VIA [INFO@GRANDCAFEDEFRIESCHECLUB.NL](mailto:info@grandcafeDEFRIESCHECLUB.NL) OF VIA DE TICKETLINK

HEROPVOERING NIEUWESTAD

De tijd staat niet stil en wat geweest is komt nooit meer terug. Het kan gewoon niet, dat is bekend, maar soms zou je best eens willen ingrijpen. Niet een beetje, maar tot in detail. Met heel veel geld en energie zou het moeten kunnen om de Nieuwestad en de belangrijke winkelstraten daaromheen helemaal terug te bouwen naar het beeld van de late jaren vijftig, vroege jaren zestig. Dat zal nog niet meevallen. Zo heb je de Achmeatoren en het nieuwe Provinsjehûs, die overal bovenuit steken, maar daar gooien we dan wel een doek overheen. De rest moet te doen zijn.

Via crowdfunding, we leven nu immers wel in de eenen- twintigste eeuw, gaan we de benodigde miljoenen binnenslepen, want subsidie zullen we er wel niet voor krijgen. En dan kan het beginnen, het zoeken van de architecten, de bouwvakkers en de acteurs, want alles moet kloppen. In Ivoorkust hebben ze het Vaticaan nagebouwd, in Japan stukken van Amsterdam, dus geen gemor dat dit onmogelijk is. En daarna gaan we met elkaar lekker jaren zestigje spelen.

Door André Keikes

Even een bakje

Terwijl het aantal winkels in de stadscentra en ook in Leeuwarden vandaag de dag sterk afneemt, lijkt het aantal horecazaken niet te stuiten. Op de meest uiteenlopende plekken kun je tegenwoordig ingewikkelde koffie drinken, op terrassen zitten, een verantwoorde lunch gebruiken of uitgebreid dineren. Dat was in de vroege jaren zestig beslist anders. Er was wel wat, maar wie maakte er als inwoner van de stad gebruik van?

De enkeling die het aandurfde, kreeg al gauw opmerkingen naar zijn hoofd: ‘So, jim nimme het er mar fan!’ In Och Heden Ja! deel 3 wordt vastgesteld dat Leeuwarden na de Tweede Wereldoorlog nogal wat hotels heeft verloren. Wat natuurlijk niet alleen aan de oorlog en de algehele misere van die tijd heeft gelegen, maar ook aan de steeds betere verbindingen en toenemende mobiliteit tussen de steden en dorpen, waardoor hotelovernachtingen niet meer zo vaak nodig waren. Je kon immers na gedane zaken wel weer op tijd thuis zijn, ook al woonde je helemaal in de kop van Overijssel. Toeristisch in een

hotel verblijven, kwam pas later echt op gang.

Wat in de kwakkelende hotels van die jaren vaak wel floreerde, was de restaurantafdeling, waarvoor je niet hoefde te overnachten om er gebruik van te maken. Hotels als het terecht veel beweende Amicitia, dat karakteristiek blinkend wit de hoek van de Wirdumerdijk en de Nieuweweg innam, met een klein terras op de hoek achter een laag ligusterhegje, was voor de happy few van toen zo’n geliefde plek om af te spreken. Exploitant Jan Koops was een rondborstig lid van het korps van BL’ers, Bekende Liwwadders. De Friese Journalistensociëteit had in Amicitia

geruime tijd een eigen zaaltje, maar de leden ervan waren, immer dorstig en voorzien van rokende peuken, overal in het gebouw te vinden.

Dat detectiveboekenschijver Hendrikus Frederikus van der Kallen (Havank) er in het begin van de jaren zestig na veel omzwervingen veel vertoefde, een eigen kamer had, en zelfs ter plekke overleed op 22 juni 1964, is al vaak verteld.

Zou dat oude Amicitia er nu nog staan en niet de korte tijd geleden sterk verbeterde nieuwbouw, dan zou Leeuwarden er een kwalitatieve en sfeervolle horecazaak mee hebben, die niet zou onderdoen voor prachtzaken als het een paar jaar geleden in oude luister herstelde grand café Brinkmann in Haarlem. Het heeft niet zo mogen zijn. De Klanderij, niet ver van Amicitia, aan de andere kant van de Beursbrug was ook zo’n hotel met restaurant. Vanuit de grote serre kon

vorderde, opereerden ze zelfs wel eens zonder colbert, zodat je zo maar hun slipover kon zien. Wat de jazz in Leeuwarden al niet allemaal voor elkaar kreeg.

Hotel, tearoom en restaurant Bellevue was gevestigd in het pand waar zich later Schuurman schoenen vestigde, op Nieuwestad 48 (op het suikerzakje vermeldt het bedrijf in de jaren zestig al visionair in het Engels: ‘your shopping centre’). Heel belle was de vue niet echt. Wie per se door de vitrage links en rechts van de iets dieper gelegen ingangsdeur naar buiten zou willen kijken, zag aan de overkant van de straat politiebureau en brandweerkazerne. Niet meteen gebouwen die je zo n naam doen kiezen. Maar gezellig was het er binnen wel. De genoemde zware deur onder de bewaard gebleven boogjes gaf toegang tot een diepe zaak, waar het doorgaans knap druk was. Geen omgeving van grote chic of gedurfde gerechten, maar lekker voor iedereen. De formule waar Van der Valk later groot mee geworden is, alleen bij Bellevue was het veel gemoedelijker. En boven kon je desgewenst vergaderen.

Een rothek of een sier

Door André Keikes • Foto’s: André Keikes

Je komt het steeds vaker tegen: waar je kort geleden nog gewoon rechtdoor kon lopen, staat nu een hek. Met de boodschap: ga weg, dit hier is van mij. Waar een hek of heggetje ooit niet meer was dan een vriendelijke mededeling, gewoon om aan te geven hoe de grenzen liepen, loop je nu steeds vaker tegen een harde en lelijke werkelijkheid aan. Maar sommige hekken zijn prachtig en daarmee de uitzondering die de regel bevestigen.

De uitvinder van het wiel zal in zijn tijd nooit gedacht hebben aan snelwegen, parkeeroverlast en files. Zo zal de bedenker van het hek zich nooit hebben kunnen voorstellen hoe Heras en zijn trawanten onze wereld nog eens vol zouden zetten met hun monsterlijke afrasteringen, opgebouwd uit miljoenen stalen stangen. Ieder jaar komen er weer duizenden kilometers bij. ‘Samen ontwerpen, fabriceren, installeren en onderhouden wij

oplossingen’, staat er eufemistisch op de website, maar het gaat natuurlijk wel gewoon om straatversperrend hekwerk.

Dat is jammer voor ons allemaal, want waar loop je nou liever rond: op een bedrijventerrein als de Hemrik of in een woonwijk als Camminghaburen? En waar komt dat van? Niet alleen omdat de Hemrik een (onbewoond) bedrijventerrein is, maar ook door de lelijke en intimiderende hekkenjungle. In een vriendelijk verleden, woonde de beheerder

Witte poort Prinsentuin van Gerlof Hamersma

Hekwerk op dak Natuurmuseum

van een bedrijfsgebouw naast de zaak, zodat hij meteen kon ingrijpen als hij een vermeende booswicht signaleerde. Op oudere bedrijventerreinen in Leeuwarden oost en -west, specifiek de De Merodestraat en Voltastraat, staan tussen de bedrijfsgebouwen met hun woud aan stalen hekken nog enkele van die huizen, vriendelijk omzoomd met lage houten hekjes en heggetjes. Zo beroerd is het dus kennelijk niet gesteld met de veiligheid in deze stad.

Ook de koster woonde destijds naast de kerk en de onderwijzer naast de school. Vaak stond er wel een hek rond school of kerk, maar dan van een fraaie

soort. Van ijzer en met sierlijke punten en krullen. Een sieraad voor de buurt en evengoed een beveiliging. Wie namelijk toch een poging deed er overheen te klimmen, kon er gemakkelijk zijn kloten aan openhalen.

In de Oude Oosterstraat staat nog een treurig restant van zo’n oud schoolhek, naast de aan de Druifstreek gelegen voormalige Willem Lodewijkschool. De punten zijn deels verdwenen, het ijzer is liefdeloos verwaarloosd en verroest en het zal niet lang meer duren of dit ooit prachtige hek zakt in elkaar. Ook andere smeedijzeren schoolhekken zijn verdwenen, bijvoorbeeld dat van de voormalige Menno van

Coehoornschool, of vervangen door industriële hedendaagse varianten zonder veel smoel. In het laatste geval kan een groene kleur niettemin wonderen doen, zoals bij basisschool Oldenije aan de Sint Anthonystraat.

Sociologisch bezien, zijn hekken meer dan alleen maar de afsluiting van een gebied, ze vertellen een verhaal over onze maatschappij, als plek van steeds hardere concurrentie, waar de tegenstellingen groter worden. De bovenliggende groep krijgt dan de neiging zich in te graven. De bezitters menen daarmee te voorkomen dat ‘de anderen’ aan hun bezittingen komen. Ondanks modieuze praatjes over het grote

WILT U DIT JOURNALISTIEKE INITIATIEF STEUNEN? BEZOEK DAN ONZE WEBSITE WWW.LIWWADDERS.NL EN BEKIJK DE MOGELIJKHEDEN ONDER DE KNOP DOE MEE, DONEER!

ANDRÉ KEIKES (1957)

is journalist, illustrator en beeldend kunstenaar. Hij bracht zijn vroege jeugd door aan de Nieuwestad in Leeuwarden, met opgang aan de Oude Lombardsteeg, boven de vroegere schoenwinkel van Hoogenbosch (later Dolcis en nu een deel van Van Haren). Hij werkte 35 jaar als redacteur van de Leeuwarder Courant. André's vader, H(enny) W. Keikes (1926-1985) werkte veertig jaar voor de Leeuwarder Courant, waarvan lange tijd als chef van de stadsredactie. In André's beleving als kind kende zijn vader vrijwel iedereen in Leeuwarden, getuige de talloze mensen die hij groette op straat. Hij schreef vanaf 1960 tot

medio 1972 onder de rubriekstitel 'Och heden ja!' wekelijks zijn destijds zeer geliefde krantenartikelen over oud-Leeuwarden, die later ook succesvol waren in boekvorm. Hij publiceerde verder boeken over de jeugd van Margaretha Geertruida Zelle (Mata Hari), de geschiedenis van De Harmonie en het Diaconessenhuis. Deze verhalen schreef André onder meer op basis van zijn eigen herinneringen aan die tijd, met 'Och Heden Ja' in het achterhoofd. Het manuscript lag geruime tijd in een la, nadat André's tweelingbroer Saco, met wie hij samen opgroeide in de beschreven periode, in 2011 plotseling overleed.

Was het centrum van Leeuwarden toen werkelijk mooier, verzorgder, aantrekkelijker dan nu?

Jongeren bezochten op Nieuwestad 82, in het begin van de 21ste eeuw Esprit, eerder cafetaria, lunchroom en ijssalon Samba. Een volle, zonder fratsen opgezette zaak met een jukebox, wat niet niks was. Je zat er na een eerdere verbouwing lekker zichtbaar achter de grote spiegelruit, zodat je als het ware zittend kon flaneren. Voor zover dat woord in het toen nog sterk naar binnen gekeerde Leeuwarden bekend was. De naam Samba paste echter uitstekend bij de tijd, die zo doordrenkt was met bossa nova- en sambamuziek. The girl from Ipanema en andere hits van de grote Antonio Carlos Jobim, ook wel de Gershwin van de Latijns-Amerikaanse muziek genoemd, zal er veel geklonken hebben. Denk aan formica tafeltjes en stoeltjes, heen en weer vliegende serveersters, servies- en bestekgekleetter, rook, veel luid gepraat en dus bossa nova, en je bent er weer. Natuurlijk viel er ook wel koffie te drinken buiten de genoemde zaken. In de op de bovenste etage

van V&D gelegen, bijna raamloze tearoom bijvoorbeeld. Je had een rijtafels en stoelen links, een rij rechts en een rij in het midden, met hanglampjes er boven. Nergens kon je naar buiten kijken. Achterin waren wel een paar glas in lood-ramen. Vermoedelijk met lampen er achter voor het ruimtelijke effect. Alleen de ingang had een doorzichtige deur. Meegebrachte etenswaren mochten in de tearoom niet worden genuttigd, een op talrijke kaartjes gecommuniceerde strengheid die me als kind verontrustte. Stel dat je per ongeluk een zuurtje wegsabbelde, wat zou er dan kunnen gebeuren?

Zat je er een half uur voor sluitingstijd, om half zes dus, dan maakte je nog iets bijzonders mee. De serveersters die niet meer nodig waren voor de laatste aanwezige bezoekers, gingen zelf aan een tafeltje zitten en stortten op het tafelkleedje hun geldtasje leeg. Of het de omzetgelden waren of fooien, was me niet duidelijk, maar alles werd uiterst

zorgvuldig geteld. Gewoon in het zicht van het publiek. Hoe gemoedelijk was de wereld nog. Ook in De Groene Weide, De Bleek, het Oranje Hotel of het nog nieuwe Eurohotel, kon je een bakje koffie drinken, maar als je er niet overnachtte, deed je dat niet gemakkelijk. Wie een jong kind was in die jaren, kreeg er hooguit een vluchtige indruk van, net als van het avond- en nachtleven. Als bijvoorbeeld de Citybar aan het Ruiterskwartier, later Prénatal, open ging of Jean Pierre Houbein op het bioscoop-pijporgel ging spelen in zijn café dancing aan de Oude Lombardsteeg, dat daar aan grensde, lag je immers al op één oor. Voor eind vijftigers, begin zestigers van nu, was dat een andere wereld. Dat tippelaarsters zich in de café's tussen de bezoekers mengden, zei je niks. Tippelaarsters?

Houbeins zaak was niet groot, welbeschouwd niet meer dan een centrale ingangsdur met links en rechts daarvan een tafeltje

met enkele stoelen, zwaar zoals alles in die tijd, en een tap. Verder moest je maar zien waar je je billen bewoog, want voor dansen was nauwelijks plek. Als vier- of vijfjarig zoontje van de achterburen vond je zo'n halfduistere omgeving, al was het overdag, echter ongelooflijk spannend. Ik dronk er voor het eerst rechtstreeks uit een flesje, nadat ik aanvankelijk heel braaf een half uur tevergeefs op een glas had gewacht. Een andere keer sloeg ik er als vijfjarige mijn eerste borrel achterover. Klein glaasje, zal wel voor kinderen zijn, was mijn niet onlogische gedachte. Zo begint het. De steeg was lange tijd een no-nonsens transitroute, zonder opsmuk, gewoon een kwestie van doorsteken met de neus dicht. In 1956 liet politiecommissaris Anno Houwing de wat toen opgeschoten jeugd heette er nog samendrijven na relletjes als gevolg van de film Rock around the clock. Geen plek om trots op te zijn. Dan is er wel veel veranderd, nu de Amsterdamse kunstenaar Giny Vos er haar 60 meter lange stalen walvis heeft opgehangen, die van de steeg een heuse passage heeft

gemaakt, feestelijk verlicht met led-lampjes.

En steeds opnieuw kom je weer op diezelfde vraag: was het centrum van Leeuwarden toen werkelijk mooier, verzorgder, aantrekkelijker dan nu? Het menselijk geheugen is een raar ding en je volwassenwording speelt uiteraard ook mee. Want: kon je als kleuter nog vol verwondering staan kijken naar een paar glinsterende kerstballen, intussen heb je zo veel meer gezien dat je niet eens meer omvalt van de meest uitzinnige, technisch veel vernuftiger presentaties met bijvoorbeeld in allerlei tinten verspringende led-verlichting, beeldschermen die reageren op de bewegingen van passanten en wat niet al. Waarom dan toch die weemoed? Is het de charme van de eenvoud, die in de nieuwe tijd zo vaak zoek is, de overzichtelijkheid van toen, die je peace of mind geeft, waar de overbelaste mens van de eenentwintigste eeuw zo'n behoefte aan heeft? Kan best eens zo zijn. Maar we moeten proberen eerlijk te blijven.

Waarom dan toch die weemoed?

aad voor de buurt

Hek Provinciehuis

Hek Prinsentuin

Hek Oude Oosterstraat

Het onderstreept dat we elkaar minder vertrouwen

goed van mobiliteit, worden zo ooit vrij toegankelijke gebieden steeds meer afgegrensd. Het onderstreept dat we elkaar minder vertrouwen. Daarnaast nemen we veel te gemakkelijk allerlei Amerikaanse methoden – gepantserde geldtransporten, als militairen uitgedoste bewakers, keihard jankende sirenes, beveiligingscamera's – over, die in onze gemoedelijke streken welbeschouwd buitenproportioneel zijn. Zouden al die strenge hekken ook wel echt nodig zijn?

In Leeuwarden valt het met de nieuwe grimmigheid overigens

nog erg mee, als je de situatie van hier vergelijkt met veel plaatsen in de Randstad, zelfs met steden van vergelijkbare omvang. Daar lijken de hekkenbouwers steeds meer de vrije hand te krijgen om onder meer kantoorgebouwen, maar ook woningen, aan alle kanten te 'beveiligen' met hun massaal geproduceerde hekken, die de beleving van zulke steden negatief beïnvloeden.

In onze stad beperkte de discussie zich de afgelopen jaren hoofdzakelijk tot het al dan niet handhaven van de smeedijzeren hekjes rond de stadsgrachten, waarbij

een deel werd verwijderd (Nieuwestad) en een deel bleef staan (Nauw). Maar belangrijker is de plaatsing van juist fraaie hekachtigen, soms niet eens met de bedoeling 'onbevoegden' tegen te houden. Denk aan de poorten in de Prinsentuin waar je gewoon omheen kunt lopen, zoals bij de Wissesdwinger de witte, uit metaal en gestuukt metselwerk opgetrokken, poort van Gerlof Hamersma.

Ook een aanwinst voor de stad is de 'Ode aan het riet' van Hans Pulles bij de ingangen van het nieuwe Provinciehuis aan de

Tweebaksmarkt en Oude Oosterstraat. Ronduit intrigerend is het roodbruine hekwerk met mensen en bomen van Gerrit Terpstra bij de hoofdingang van de Noorderbegraafplaats; een cortenstalen monument. Op Zuidvliet 154, op de plek waar vroeger het geboortehuis van Pieter Jelles Troelstra heeft gestaan, kreeg een bedrijfspand een inventief zwart hekwerk pal voor de glazen gevel, om zo naargeestige gesloten rolluiken te voorkomen. Een heel gelukte vondst.

En natuurlijk zijn er de massa's negentiende- en vroeg twintig-

ste-eeuwse hekjes en afrasteringen in het centrum en de oude wijken daar omheen. Sommige in treurige staat van verroesting, andere vervangen door hedendaagse imitaties, maar overwegend imposant tot de dag van vandaag. Kijk ook eens omhoog bij het Natuurmuseum: op het dak staat een ijzeren hekconstructie, die het toch al statige gebouw vervolmaakt.

Waar het aantal kilometers karakterloos hekwerk wel fors toeneemt, is rond het spoor, ook in onze stad. Van alle treinvertra- gingen wordt 30 procent veroorzaakt door mensen die op en langs het spoor lopen, wat voor ProRail aanleiding was om die toegang fysiek te bemoeilijken, of liever nog onmogelijk te maken. Van de ruim 7000 kilometer spoor in ons land, is inmiddels 2400 kilometer afgeschermd met hekwerk. Laat dat getal maar eens tot je doordringen. Samen met andere maatregelen – cameratoezicht, samenwerking met hulpdiensten, extra handhaving en gebruik van big data – daalt het aantal spoorlopers nu voor het eerst in vijf jaar heel lichtjes. Of het aantal slachtoffers ook is gedaald, is niet duidelijk. Dat de plaatsing van vele honderden kilometers hekwerk ieder jaar opnieuw vele miljoenen kost wel.

Door Dieuwke Kroese

Wethouder Hilde Tjeerdema:

‘HIER WORDEN WE NIET BLIJ VAN’

Leeuwarden heeft met de andere gemeenten in Friesland het Sociaal Domein Friesland (SDF) gevormd voor de jeugdzorg in de provincie. Dit wordt ook wel een inkooporganisatie genoemd. Geld voor de jeugdzorg wordt in één pot gegooid en daar worden de kosten voor de zorg uit betaald. Met deze gezamenlijke regeling wil de gemeente kosten besparen want ook op jeugdzorg zijn enorme tekorten. In Leeuwarden was dat in 2017 ruim €3,6 miljoen. Terwijl er aan alle kanten nagedacht wordt over bezuinigingen en innovatie in de zorg, kon een zorgbedrijf grote schulden maken en moest vervolgens gered worden van een faillissement.

Er is binnen het SDF een hele lijst van aanbieders die zorg leveren. De Pi-groep in Drachten hoort hier ook bij. Deze GGZ-instelling heeft onder andere een trainingshuis voor jonge mensen tussen de 15 en 25 jaar met psychische problemen. Voor deze aanpak bouwde de Pi-groep een spiksplinternieuw verblijf

dat in 2016 geopend werd. Er werd hiervoor ruim 800.000 euro geleend van de provincie.

Terwijl de bouw start, beginnen ook de financiële problemen binnen de groep. In de jaarcijfers (2015) is te zien dat de schulden oplopen. Een bedrag van ruim €700.000 aan te veel uitgekeerd zorggeld moet terugbetaald worden aan SDF, maar begin dit jaar blijkt dat de Pi-groep niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen er dreigt een faillissement.

De gemeenten binnen het SDF willen een faillissement voorkomen en er wordt een regeling getroffen. 70 procent van de lening wordt kwijtescholden. Leeuwarden moet hier fors aan meebetalen. Volgens wethouder Tjeerdema (D66) gaat het om negentien procent, dat komt neer op zo’n €100.000. Ook andere overheden en instellingen moeten geld toeleggen.

Gemeenten redden zorgbedrijf Pi-groep met grote financiële bijdragen

Zorgbedrijf gaat ten onder aan mismanagement, gemeenten draaien op voor de kosten. Pi-groep in Drachten gebruikt volgens wethouder Hilde Tjeerdema zorggeld voor een overname en raakte hierdoor in de financiële problemen

Intussen is de Pi-groep overgenomen door de Fortagroep, een grote GGZ organisatie uit Rotterdam, en is het management ook vervangen.

Wethouder Hilde Tjeerdema is duidelijk over de oorzaak van de problemen. ‘Door mismanagement bij de Pi-Groep en het ontbreken van een administratieve organisatie zijn er investeringsbeslissingen genomen die de Pi-Groep op basis van haar vermogen en liquiditeit niet had mogen doen. Zo is er met het voorschot van de gemeente Leeuwarden een andere zorginstelling overgenomen.’ Het ging om een voorschot van zorggelden. Dit geld is dus niet besteed aan zorg.

Tjeerdema staat nog volledig achter de kwijtschelding vanwege de continuïteit van de zorg. In geval van een faillissement zou SDF, volgens de wethouder, nog meer geld verloren hebben, want dan zou er van de lening niets terugbetaald worden en was de Pi-groep failliet gegaan. Hoe is dit dan te rijmen met de marktwerking in de zorg? ‘Er is geen sprake van

overheidssteun. Door de geruisloze afwikkeling is een faillissement voorkomen, maar afwikkeling is gunstiger en goedkoper dan een faillissementssituatie.’

Arie Brink, advocaat in Heerenveen moest de Pi-groep behoeden voor een faillissement. De overname door de Fortagroep ziet hij als een goede oplossing. Het bedrijf heeft een omzet van 350 miljoen euro en de Pi-groep 8 miljoen euro. Deze samenvoeging van de twee zorgbedrijven levert volgens hem besparingen op. Volgens Brink, aangesteld als curator, heeft de Fortagroep €1,5 miljoen in de Pi-groep gestoken.

Dat gemeenten in de problemen komen verbaast Brink niet. Brink heeft meer zorgbedrijven als klant en ziet dat er vaker problemen zijn. De overgang van de zorg van het Rijk naar de gemeenten zorgt volgens hem voor extra kosten. ‘Er moet leergeld betaald worden, dat is in het gewone leven ook zo. Als je eerst alles centraal regelt en dat overdoet aan de gemeenten kan dit niet kosteloos, dat bestaat gewoon niet.’ In 2015 ging de zorg van de landelijke overheid over met een bezuiniging van vijftien procent. De gemeenten hebben hier indertijd zelf mee ingestemd maar hebben onvoldoende rekening gehouden met stijgende kosten.

De Pi-groep heeft twee bestuurders die op de loonlijst staan voor respectievelijk €130.000 en €108.896

Liwwadders wil inzicht in cijfers zorggelden gemeente Leeuwarden

BEROEP OP WET OPENBAARHEID VAN BESTUUR

Het blijkt een hele klus te zijn om een goed inzicht te krijgen in hoe de gemeente Leeuwarden het zorgbudget besteedt. Er is een hele lijst met aanbieders maar het is niet duidelijk wie wat krijgt.

Door de marktwerking zijn er veel aanbieders, op zich is dat natuurlijk prima want zo krijg je concurrentie. Aan de andere kant hebben deze bedrijven ook allemaal een baas, leaseauto’s, bedrijfskosten en gelukkig ook personeel. Uit verschillende stukken die openbaar zijn, zien we dat ook kleinere zorgaanbieders topfunctionarissen flinke salarissen betalen. Bedragen boven de €100.000 voor een directeur/bestuurder zijn heel normaal, ook als de omzet van een bedrijf relatief beperkt is.

Om ons onderzoek naar de uitgaven binnen het sociaal domein verder te verdiepen hebben we een beroep gedaan op de Wet openbaarheid van bestuur. We hebben gevraagd naar documenten die gaan over de besteding per zorgaanbieder in de gemeente Leeuwarden in verhouding tot het aantal uren zorg dat er verleend is door die aanbieders. Zo willen we meer zicht krijgen op de besteding van zorggeld.

De gemeente heeft dit Wob-verzoek in behandeling en aangegeven dat er niet binnen vier weken een beslissing mogelijk is. Uiterlijk 30 mei zal dat het geval zijn,

WORDT VERVOLGD DUS!

Slagerij Harmke Anema
Volg ons op facebook, voor onze wekeaanbiedingen

www.slagerijharmkeanema.nl

SLAGERIJ Harmke Anema
Nieuwe Hoek 1 Wergea 058 - 2551333

Onderstaand vindt u onze vaste lage prijzen!

Rundvlees, Kwaliteit van eigen mesterij!	
1 Kilo Riblappen	€ 9,90
1 Kilo Braadlappen	€ 9,90
1 Kilo Sucadelappen	€ 10,65
1 Kilo Magere Runderlappen	€ 10,25
1 Kilo Bieflappen	€ 10,75
1 Kilo Dikke lende	€ 11,55
1 Kilo Runder verse worst	€ 7,60
1 Kilo Rundergehakt gekruid	€ 7,30

Ons Varkensvlees = van het wroetvarken	
1 Kilo Hamlappen	€ 8,85
1 Kilo Speklappen	€ 9,70
1 Kilo Schouderkarbonade	€ 7,60
1 Kilo Varkenslappen	€ 8,60
1 Kilo Haaskarbonade	€ 9,20
1 Kilo Ribkarbonade	€ 8,60
1 Kilo H.O.H. Gehakt gekruid	€ 7,10
1 Kilo Verse Worst H.O.H	€ 7,30

Kip	
1 Kilo Kipfilet	€ 9,90

Openingstijden:

Maandag: Gesloten

Dinsdag t/m Vrijdag: 8.00 - 18.00 uur

Zaterdag: 8.00 - 16.00 uur

Adres

Nieuwe Hoek 1, Wergea
T. 058 2551333

Kom ook bij ons voor heerlijke eigengemaakte vleeswaren, op ouderwetse wijze bereid en met goud bekroond tijdens de slagersvakwedstrijden!

SLAGERIJ Harmke Anema
Nieuwe Hoek 1 Wergea 058 - 2551333

SCHEIDINGS-PLANNER

ALIMENTATIE HERBEREKENING

Nadat u gescheiden bent, kunt u behoefte hebben aan een alimentatie herberekening. Zeker in de huidige tijd spelen er veel vragen omtrent eerder afgesproken alimentatiebedragen. U kunt te maken krijgen met verandering van inkomen, een nieuwe baan met een gewijzigd inkomen of een nieuwe relatie. Wanneer de alimentatie die tijdens de scheiding afgesproken is niet meer klopt of niet meer lijkt te kloppen, kunt u de Scheidingsplanner inschakelen voor een herberekening van de alimentatie.

WAAROM EEN HERBEREKENING?

Er zijn verschillende redenen denkbaar waarom u een herberekening van de alimentatie kunt overwegen, namelijk:

- Het inkomen van u of uw ex-partner is veranderd
- De gezinssituatie van u of uw ex-partner is gewijzigd (nieuwe partner, kinderen)
- Een verandering in de woonsituatie met gewijzigde woonlasten
- Verlies van uw baan
- Pensionering
- Overlijden
- Nieuwe wettelijke regelgeving vanuit de overheid

Ook bij een wijziging in de omgangsregeling kan het soms noodzakelijk zijn om de alimentatie te laten herberekenen. Bijvoorbeeld omdat uw kind bij uw ex-partner gaat verblijven. Of omdat co-ouderschap in uw situatie toch niet blijkt te werken en u een andere omgangsregeling moet afspreek.

HOE WERKT EEN HERBEREKENING?

Als uw ex-partner net als u een herberekening van de alimentatie wenst, kunt u samen een opdracht geven aan de Scheidingsplanner. De Scheidingsplanner berekent op basis van uw informatie wat een reële alimentatie zou zijn in de nieuwe situatie. De afspraken kunnen worden vastgelegd in een aanvullend convenant. U kunt via de rechter deze afspraken laten vastleggen. Uw Scheidingsplanner kan u hierover adviseren.

Wellicht wilt u in eerste instantie eerst zonder uw ex-partner nagaan of een aanpassing van de alimentatie reëel is. U kunt in dit geval de Scheidingsplanner ook eenzijdig vragen om een alimentatie herberekening. Houd er wel rekening mee dat de Scheidingsplanner ook naar de financiële gegevens van uw ex-partner zal vragen.

NIET EENS OVER DE ALIMENTATIE HERBEREKENING?

Ons uitgangspunt is er in goed onderling overleg samen uitkomen. Als u het echter niet eens wordt over de herberekening kunnen wij ook het traject naar de rechtbank voor u begeleiden.

NEEM GERUST CONTACT OP

Omdat een alimentatie herberekening financieel maatwerk is, bent u bij de Scheidingsplanner als financiële specialisten op het gebied van scheidingen aan het juiste adres. Als je vragen hebt over herberekenen van alimentatie of over jouw/jullie scheiding, stuur Ans, Scheidingsplanner Friesland/Fryslân, dan een bericht ans.boomsma@scheidingsplanner.nl of bezoek haar website www.scheidingsplanner.nl met meer informatie over uw scheiding.

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

LIWWADDERS MEI 2019

13

‘Wij willen de eigenaar én de chef in de keuken zoveel mogelijk bieden. Als Culinaire Groothandel Krikke én ambachtelijke slagerij Het Vleesatelier werken we steeds nauwer samen met de leveranciers en onze afnemers.’ Ivo Krikke werkt nu bijna vijftien jaar binnen het familiebedrijf dat zijn naam draagt, waarvan zes jaar aan het roer. ‘Toen ik hier in 2006 begon, heb ik gezegd dat dit bedrijf – gestart in 1951 – tenminste honderd jaar oud moet worden. We zijn mooi op weg.’

Ivo Krikke

Wat wil de chef?

Dan eerst maar even een voor-spelling over hoe de komende vijf jaar eruit komen te zien in de horecamarkt, die volop in beweging is. ‘Dan zie ik een vergroting van de markt voor streekproducten, en dat zijn producten waarbij Krikke op productieniveau een stevige vinger in de pap heeft. We onderhouden nu al intensief contact met bijvoorbeeld (melk)veehouders over een optimaal aanbod van lokaal vlees dat wij op het hoogste niveau kunnen verwerken. We worden steeds vaker de sparring partner van de producent én afnemer. De kunst is om het pakket van goederen breed genoeg te laten zijn om de handel voor twee kanten interessant te houden. Over vijf jaar weet ik zeker dat Culinaire Groothandel Krikke nog veel meer body heeft in de regio.’

De Grouster ondernemer ziet de markt bijna dagelijks veranderen. ‘De actualiteit is een dagtaak geworden.’ De moderne klant wil van alles, maar soms vraag je je als ondernemer af of dat wel haalbaar is. Het is bijna topsport om aan alle wensen tegemoet te komen, zou je dat willen. Krikke zegt hierover: ‘Wij varen onze eigen koers, maar kijken wel om ons heen. Het is niet zo moeilijk voor de horeca, onze belangrijkste afnemers, om in te kopen op prijs. Ik kan daar en daar voor die prijs kopen, wordt mij dan aan de telefoon verteld. Vaak kan ik de chef of eigenaar van het etablissement uitleggen hoe de prijsvorming tot stand komt en dat er vaak appels met peren worden vergeleken. Die uitleg kweekt begrip en laat zien dat uiteindelijk continuïteit en kwaliteit winnen’.

Want hoe je het ook wendt of keert: Krikke heeft een naam hoog te houden. ‘Wij zullen altijd een kwalitatief hoogstaand product leveren. Bovendien kunnen wij snel handelen en we kunnen goed luisteren naar de klant. Vooral dat laatste is belangrijk: wat wil de chef? Vlees blijft een belangrijk onderdeel van onze culinaire onderneming. Als je uit eten gaat, dan wil je iets speciaals, iets anders dan wat je thuis al voorgeschoteld krijgt. Daar zijn wij ons dagelijks van bewust.’ Dat neemt

niet weg dat Krikke de bewegingen op de vegetarische en veganistische markt nauwlettend in de gaten houdt en hierop inspeelt. Meer groenten, minder vlees, dat is ook de trend die kok en dorpsgenoot Albert Kooy verkondigt. ‘Alles draait om smaak en om een goed product met een korte transporttijd tussen beest en bord zo puur mogelijk aan te bieden. Dus zonder toevoegingen. Daarnaast kan de chef bij ons ook vleesvervangers inkopen, een markt die door innovaties steeds interessanter wordt.’ Ook de innovaties bij Krikke staan niet stil. ‘Moet je wel iedere dag met je producten door de straten willen rijden? De ecologische voetafdruk staat ook bij ons volop ter discussie.’

Ivo Krikke houdt de horecamarkt in Leeuwarden scherp in het vizier en constateert, evenals vele anderen, dat de uitbreiding van restaurants vorig jaar explosief was. ‘Het aantal stoelen in de horecabedrijven is fors uitgebreid. In het weekend zijn die stoelen goed gevuld, maar door de week is het lastig. Ik zie dat sommige ondernemers hier goed op inspelen door hun vaste klanten meer aan zich te binden. Het is nu de tijd om de grote markt van senioren

op hun wenken te bedienen en misschien net even wat meer te doen. Je moet ze in de watten leggen. Bij andere ondernemers zie ik een verschuiving naar buffetten.’ Het is in ieder geval zaak om niet stil te zitten.

‘Je moet alert blijven en actief zijn. Dat zien we hier ook in Grou. We hebben hier een paar prachtige restaurants met ieder een eigen identiteit: De Vrijheid, Theehuis en Amicaal. Mooie, sfeervolle zaken.’ Als voorzitter van de Businessclub Grou vindt Krikke dat de gemeente Leeuwarden het dorp beter moet positioneren. De gemeente moet Grou smoel geven. ‘Grou moet je neerzetten als toeristisch epicentrum van de gemeente. Grou is de poort naar het unieke natuurgebied rond Pikmeer en richting Earnewâld. De gemeente heeft de sleutel in handen om alles op het gebied van recreatie – fietsen- en botenverhuur, gidsen, horeca – voor de komende decennia voor grote groepen te ontsluiten. Daarvoor is wel een visionair totaalplan nodig. Zoiets als een ontmoetingscentrum als op de Hoge Veluwe of de combinatie natuur en cultuur kan natuurlijk ook in Grou. Ik zou zeggen: waar is het wachten op?’

‘Het is in ieder geval zaak om niet stil te zitten’

Gerrit Krikke legde in de jaren vijftig van de vorige eeuw in de garage naast zijn woning in de Hobbemastraat 74 in Leeuwarden het fundament van wat nu bekend staat als Culinaire Groothandel G. Krikke en Zoon B.V. ‘Mijn opa had een koelkastje in de garage staan. Hij verzamelde de orders voor vleeswaren voor de regionale slagers en aan het eind van de week was zijn koelkastje leeg.’ Zoon Henk, de vader van Ivo, die vervroegd uit militaire dienst afzwaaide, breidde de kleine groothandel uit met de verkoop van salades en aanverwante artikelen. Met het verwerven van de verkoop van Ierse corned beef kwam het culinaire aspect in beeld. De zaak verhuisde naar de Franekerstraat hoek Westerparkstraat. ‘In dat hoekpand ben ik geboren. Toen mijn moeder José in verwachting was van mijn broer stonden ze op het punt te verhuizen naar het voormalige KI-station (kunstmatige inseminatie) in Wirdum. José moest plat liggen en regelde vanuit haar bed de hele verhuizing.’ De voorkant van de voormalige boerderij werd verbouwd tot woning waar de ouders van Ivo nog altijd wonen. In 2002 werd grond aangekocht op bedrijventerrein Biensma aan de A32 in Grou. ‘We leverden steeds meer producten aan de horeca. Behalve vis, groenten en fruit kun je vrijwel alles bij ons bestellen. Horeca werd belangrijker; de slagers gingen op in de supermarkten.’ Tussen 2006 en 2012 nam Ivo Krikke geleidelijk de leiding op zich. Daarvoor werkte hij in commerciële en marketingfuncties bij KPN in Groningen, Den Haag en door het land heen bij klanten. ‘Als manager verzorgde ik de dienstverlening aan klanten met soms meer dan 2000 aansluitingen.’ Krikke begeeft zich op een markt die logistiek maximaal een uur rijden ligt van Grou. Grofweg alles boven de lijn Emmen, Coevorden, Ommen, Emmeloord, Urk. Er werken dertig medewerkers. ‘Toen ik begon waren dat er, naast mijn ouders, vijf.’

ER IS GESPROKEN VAN HET LEEUWARDER MODEL

Sociaal domein²

Redactie Liwwadders • Foto Simon van der Woude

Voorafgaand aan de drie decentralisaties – het onderbrengen van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd(zorg) en participatie bij de gemeenten – pionierde Leeuwarden met frontlijnteam. Met veel tromgeroffel werd de wijk Heechterp-Schieringen aangewezen als Vogelaarwijk (arme wijk waarin geld werd gepompt door minister Ella Vogelaar, PvdA). Vogelaar kwam regelmatig op bezoek en zag, volgens de commentaren die hierop volgden, dat het goed was. De bedoelingen waren goed, maar de wijk staat nog altijd in de landelijke top van arme wijken.

De ervaringen daar opgedaan – met stevige financiering en geen ingebakken opgave om te bezuinigen, zoals bij de latere decentralisaties – dienden als voorbeeld. Topambtenaar Dietske Bouma van de gemeente raakte geïnspireerd door de amaryllis-plant bij een bezoek aan de bloemist. De nieuwe aanpak – ook elders in het land gebeurde overigens wel een en ander, Welzijn Nieuwe Stijl kreeg een ministerieel schouderklopje – ging in Leeuwarden verder onder deze hortologische bovenslag. Ingeschakelde zelfstandige adviseurs, met name Giltay Veth, gingen zover om een nieuw opgerichte organisatie, die als onderdak diende voor de sociale wijkteams, te voorzien van de naam Amaryllis. Dietske Bouma

AMARYLLIS: LEVEN VAN DE LUCHT

verliet in 2011 na 25 jaar de gemeente Leeuwarden en organiseert nu workshops onder de titel Over de kunst van het leven.

Niemand kan zeggen dat in Leeuwarden lichtvaardig is overgestapt naar de decentralisaties. Althans, er is veel tijd en energie gestoken in de omschakeling naar de nieuwe aanpak. De verwachtingen waren hoog gespannen.

Het is een open deur om te constateren dat met name de financiële kant van de operatie ernstig is onderschat. In het begin – in de adviezen en in het 1e Koersdocument (beleidsstuk voor

de toekomst), dat in 2014 in behandeling kwam – is wel degelijk benadrukt dat dit nieuwe beleid gepaard ging met drastische bezuinigingen. De rijksoverheid voerde die bezuinigingen ook van begin af aan door. De verantwoordelijke wethouders benadrukten keer op keer dat een en ander binnen de budgettaire kaders moest blijven. Met andere woorden: rijksbezuinigingen werden geaccepteerd en het beleid moest financieel binnen deze marges blijven. De gemeente hield de eerste jaren vol, terwijl de tekorten al het hoofd opstaken, dat dit van tijdelijke aard zou zijn. Daarbij werd ook een taak toebedeeld aan Amaryllis, als centrale organisatie in het sociaal domein. Amaryllis droeg deze boodschap van vernieuwing én wezenlijk bijdragen aan de bezuinigingen – zelf ook uit.

Inmiddels weet Leeuwarden dat de operatie wat de financiële kant betreft uit de rails is gelopen. In vijf jaar tijd ging 60 miljoen euro naar deze beleidspost. Leeuwarden ging hiermee in de richting van artikel 12 (onder curatele stelling).

De provincie – toezichthouder – waarschuwde. En dat is erg pijnlijk voor een hoofdstad

Per 2018 is, met het aantreden van een nieuw college een nieuw, zwaar bezuinigingspakket aangekondigd voor het sociaal domein waardoor eindelijk – het gaat nog enkele jaren duren – binnen de financiële grenzen zal worden gewerkt. Hoe haalbaar dit programma is, dat moet nog blijken. De eerste discussies over nieuwe werkwijzen voor de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en het jeugdzorgbeleid in de raad geven aan dat de basis

is de klant nog in beeld bij de tientallen medewerkers en bestuurders die zich in het sociale domein van Leeuwarden begeven? Gelukkig wel. Maar hij lijdt steeds meer onder het bestuurlijke geweld, ondoorzichtige procedures en steeds wisselende doelen. Hoewel er in Leeuwarden een miljoenenbedrag per jaar beschikbaar is voor hulpverlening zal er steeds minder terecht komen bij de klant. Die zal steeds vaker worden geholpen door vrijwilligers. Wat is er aan de hand?

GEMEENTE IN 2016 AL ONTEVREDEN OVER AMARYLLIS

In een Financieel Kader Sociaal Domein van september 2016 klinkt alarm bij de gemeente. De tekorten lopen op en het einde is niet in zicht. Een serie maatregelen wordt aangekondigd. In latere verslagen is niet na te gaan wat deze maatregelen werkelijk opleverden. Er blijkt ongenoegen over Amaryllis en de sociale wijkteams. Er staan 'bestuurlijke overleggen' met Amaryllis op stapel. De wijkteams moeten meer doorverwijzen naar kosten verlagende vormen van hulp. Er is 'sturing' nodig op Amaryllis '...zodat het kostenbewustzijn bij de sociaal werkers toeneemt'.

Een voorstel van b. en w. om voor 2017 € 600.000 te korten op het budget van Amaryllis haalt het overigens in de gemeenteraad niet. Er loopt een lobby van Amaryllis naar met name PvdA-raadsleden, die dit voorkomt. Jaarlijks ontving Amaryllis vanaf 2015 een subsidie van boven de € 10 miljoen. Daarmee werd Amaryllis de zwaarst gesubsidieerde instelling in de gemeente.

Onder deze maatregelen in 2016 vinden we ook de aankondiging van intensiever overleg met vier grote aanbieders (Fier, Reik, Jeugdhulp Fryslân, Kinik) over een budgetplafond. Resultaten van dat overleg zijn niet bekend geworden.

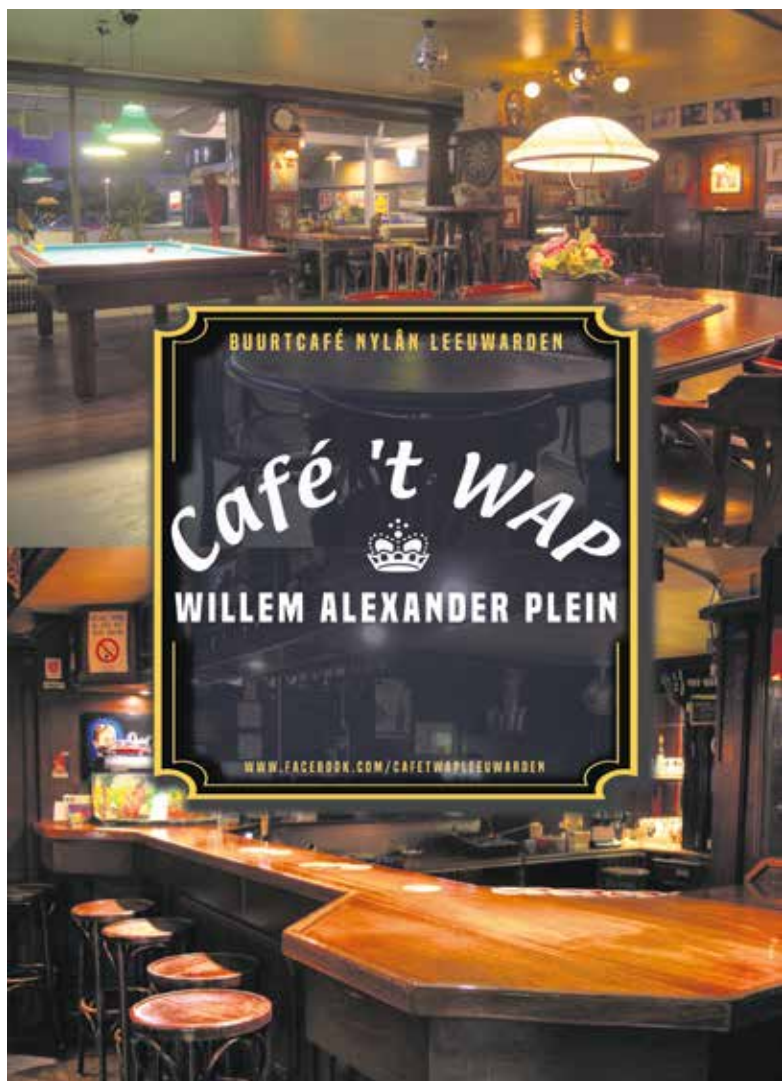
wankel is. In het verleden behaalde 'resultaten' bieden geen garantie voor de toekomst. En het bekende patroon treedt op: de raad stelt veel vragen, maar zijn de antwoorden toereikend? Worden de raadsleden niet opnieuw het bos ingestuurd?

Misschien was de bloemrijke titel Amaryllis wel wat te mooi om waar te zijn. De Leeuwarder ambtenaar Bouma bewonderde in de amaryllis vooral het vermogen om van de lucht te leven. Lucht alleen al geeft kracht – zo sprak ze. Amaryllis kreeg zelfs de functie van 'landingsbaan voor de drie decentralisaties', in de beleidsstukken was dat bij voortduring het betoog. Het klonk zo mooi, maar lucht alleen bleek niet voldoende.

We maken een uitstapje naar de beginjaren van het welzijnsbeleid. In 2013 – zes jaar geleden – bestaat al geruime tijd een overlegplatform Amaryllis. Daar zitten allerlei organisaties in die met zorg en welzijn hebben te maken. Zij sluiten in maart 2013

een 'Samenwerkingsovereenkomst'. De tekst vermeldt onder meer hoe 'de partijen er naar streven om gezamenlijk tot een integrale hulpverlening te komen volgens de gedachte één huishouden, één plan, één hulpverlener. Iedere partij zal zich inspannen om het Amaryllisconcept te ontwikkelen, tot een succes te maken en te implementeren in de eigen organisatie.'

De eerste ondertekenaar is de dan nog in Leeuwarden dienstdoende wethouder M. Florijn (PvdA). Verder treffen we aan: Sinne Welzijn (J. Heesen), Limor (F.J. van der Ploeg), Fier Fryslân (A. van Dijke), Leger des Heils (C. Vader), Zienn (K.H. van Anken), stichting MEE Friesland (N.C. Bouma), Vrijwilligersservicepunt Leeuwarden (J. Lammers), GGZ Friesland (J.Th. Kerzierski), Welzijn Leeuwarden (M. Hiemstra), Verslavingszorg Noord Nederland (S. Reinsma). Voor zover nog in leven, staan ze allemaal op de Leeuwarder subsidielijst.

in 058

AANDEEL MINIMAHUISHOUDENS PER WOONWIJK

Het rapport armoedemonitor van de gemeente Leeuwarden voor 2017 (meest recent) vermeldt per wijk de volgende cijfers voor het aandeel van minimahuishoudens.

Bilgaard	31%
Schil-Oost	20%
Heechterp/Schieringen	43%
Buitengebied Boarnsterhim	7%
Stadsring Zuidwest	11%
Vrijheidswijk	33%
Wielenpôle/Schepenbuurt	36%
Cammingghaburen	11%
Binnenstad/Schil-West	14%

Met 43% is het aandeel minima in de wijk Heechterp/Schieringen, net als voorgaande jaren, het hoogst. Heechterp/Schieringen was het gebied waar indertijd de frontlijnteams zijn gestart.

In maart 2013 krijgt de Leeuwarder raad een brief van b. en w. over het plan van Aanpak Amaryllis en deze samenwerkingsovereenkomst. Daarin staat dat er tot nog toe op het sociale terrein sprake was van een lappendeken aan voorzieningen, meerdere hulpverleners in één gezin en een gebrek aan efficiency. Met het oog op de verwachte bezuinigingen zal de gemeente aan de slag gaan onder toepassing van de tien principes van Amaryllis.

In die tijd verschenen in de stad de eerste ongelovige Thomassen die in het geheel een welhaast sektarische inslag bespeurden: een nieuwe waarheid, een vorm van zelfoverschatting en tekenen van tunnelvisie.

Vermelding verdient hier dat destijds (2013) – zo meldt de brief – in Leeuwarden al 5 sociale wijkteams operationeel zijn, waarvan 3 in aandachtswijken, 2 interventieteams en een team ‘School als werkplaats’. Dat wijkteams pas echt in 2015 startten, en dat er eerst ervaring moest worden opgedaan met de wijkteams, is wel als excuus gebruikt dat vanaf 2015 alles niet meteen goed ging. Dat argument snijdt maar ten dele hout. Al ruim voor 2015 gaven betrokkenen hier hoog op van het ‘Leeuwarder model’ en de Leeuwarder ervaringen. De aanpak in Heechterp-Schieringen was het grote voorbeeld. Men ging er landelijk mee de boer op. Nu – 2019 - is Heechterp-Schieringen nog steeds de armste wijk van Leeuwarden. Dat feit speelt keer op keer in de beschouwingen een ondergeschikte rol, waar wordt gezegd dat effecten pas op termijn – Nynke Andringa en Astrid de Bue, frontvrouwen van het eerste uur, hadden het ooit over tientallen jaren – zichtbaar zullen worden. Misschien is ook een effectievere inzet van middelen mogelijk. Met snellere resultaten.

De goede bedoelingen van het overlegplatform – samen de Amaryllis-principes hooghouden – ten spijt, concludeert adviseur Giltay Veth en man van het eerste

uur, al snel daarna dat deze samenwerking niet goed genoeg is, zie het artikel in Liwwadders van maart (ook te vinden op de website www.liwwadders.nl). Er dient een nieuw organisatie te komen, los van de ‘moederorganisaties’, die de wijkteams onder haar hoede neemt. Giltay Veth benadrukt in zijn adviezen dat de ‘verdere ontwikkeling’ van de wijkteams te veel stagneert. Instellingsbelangen spelen daarbij volgens hem een negatieve rol. Welke ondertekenaars van de mooie overeenkomst onder leiding van Marco Florijn had Giltay Veth hier op het oog?

Om lange verhalen kort te houden: b. en w. nemen de uitgebrachte adviezen over en besluiten – na nog een nieuwe fase, waarin organisatiedeskundige Henry de Boer als ‘kwartiermaker’ wordt ingeschakeld – dat er een coöperatie Amaryllis moet komen. Werknemers van diverse organisaties moeten over naar deze nieuwe instelling. De kwartiermaker zelf wordt directeur van de coöperatie.

Stoelendans directeuren

Deze aanpak heeft gevolgen. Op 19 april 2013 meldt de Leeuwarder Courant het vertrek van de directeur van Welzijn Centraal, de heer Heesen. Heesen was één van de ondertekenaars van de hierboven besproken samenwerkingsovereenkomst. Heesen in de LC: ‘...in januari 2011 begon ik als bestuurder van Sinne Welzijn. Sinne Welzijn ging hetzelfde jaar op in Welzijn Centraal, met de organisatie Welzijn Leeuwarden en het Vrijwilligersservicepunt. In Leeuwarden begon toen de zoektocht naar een nieuwe manier van werken in welzijnsland, Amaryllis genaamd. Nu deze zoektocht zijn einde nadert, stelt Heesen dat zijn taak er op zit.’

Een stoelendans van directeuren is een interessant onderdeel van deze ontwikkelingen. De Boer zit met Amaryllis nu zelf in de frontlijn. Van Welzijn Centraal bleef nog juist voldoende over om op deze plaats Ernst Janssen –

oud-wethouder van de stad, PvdA – tot kwartiermaker en later automatisch tot directeur te benoemen. Destijds dus de opsplitsing van Welzijn Centraal in Amaryllis en WELLZO. Maar recent – onder dreiging van gemeentelijke bezuinigingen – weer samen gefuseerd in Amaryllis.

Opsplitsen, fuseren en weer opsplitsen – het houdt de adviseurs, directeuren en bestuurders bezig.

Zo is goed een jaar geleden Henri de Boer bij Amaryllis alweer opgestapt – onvrede over de ontwikkelingen in het Leeuwarder sociaal domein lijken daarbij een voorname rol te hebben gespeeld. Zijn opvolger Sjoerd Tolsma – oud-wethouder van de gemeente Súdwest Fryslân, PvdA, en voormalig ambtenaar in Leeuwarden – neemt momenteel deel aan de ingewikkelde besprekingen ter uitwerking van het 2e Koersdocument van 2018.

Wethouder Herwil van Gelder (PAL/GroenLinks) heeft zich als nieuwkomer nogal verkeken op de Leeuwarder omstandigheden, en is verzeild geraakt in moesjawara-besprekingen.

DE LEEUWARDER GE-MEENTERAAD SPEELDE EEN BESCHIEDEN ROL. HIER EN DAAR WAS WEL ENIGE DISCUSSIE, MAAR FUNDAMENTEEL GE-BEURDE ER NIET ZO VEEL

Bij de discussies in 2014 worden kanttekeningen geplaatst bij de oprichting van de coöperatie Amaryllis – zoals geadviseerd door Giltay Veth. B. en w. zeggen daarom een eerste evaluatie na een half jaar en vervolgens na twee jaar toe. De raad wil op een aantal punten rapportages zien. Beide evaluaties verzorgen b. en w. (ambtelijke dienst) zelf – in overleg met Amaryllis.

Gesteld wordt in deze evaluaties dat is gekozen voor een coöperatie om een juridische basis te geven aan het gedetacheerd personeel van de sociale wijkteams als eerstelijnsorganisatie. Een ‘drietal belanghebbende instellingen (Welzijn Centraal, Stichting Mienskipssorach en Zienn)’ hebben – volgens de tussenevaluatie van februari 2015 – het initiatief genomen om de coöperatie op te richten. Verder op blijkt het iets anders te liggen, want dan ‘...hebben op basis van het besluit van het college (= b.en w.)...’ de drie organisaties besloten tot dit initiatief. De steun voor de coöperatie vanuit het ‘veld’ lijkt daarmee min of meer voorgescreven. Nogal wat organisaties die eerder wel de samenwerkingsovereenkomst met wethouder Florijn tekenden zien we nu niet meer terug. Het draagvlak lijkt in dit opzicht beperkt.

De tussenevaluatie – en dat betreft het draagvlak – gaat in

op het door de raad aangedragen punt, hoe wijkorganisaties zich kunnen aansluiten bij de coöperatie en op welke manier spant de coöperatie zich in om deze initiatieven te laten slagen binnen gelijkblijvende financiële kaders.

In dat verband heeft de Coöperatie Amaryllis in februari/maart 2015 bijeenkomsten georganiseerd voor potentiële samenwerkingpartners, waaronder wijkorganisaties. Er zouden ‘zeventig personen zich hebben aangemeld.’

Een bevinding van deze tussentijdse evaluatie is ook: ‘De Amaryllisaanpak is intensief en creëert door de preventieve erop-af-aanpak in eerste instantie meer vraag. Het is daarentegen op de lange duur kostenbesparend (...) Er is daarom de eerste jaren meer formatie nodig ook om de niet zelfredzame groep bewoners in beeld te krijgen. Later kan waarschijnlijk weer worden ingekrompen.’

De evaluatie vindt afsluitend ‘bijsturing op dit moment niet nodig’.

In juni 2016 verschijnt de aan de raad toegezegde, meer definitieve,

evaluatie na twee jaar. Een ook toegezegde evaluatie van de ‘jeugd- en gezinsteams’ zal pas later in 2016 verschijnen. De evaluatie betreft de rechtsvorm (coöperatie), maar is breder van inhoud. In de discussies in de gemeenteraad over deze evaluatie wil wethouder Andries Ekhart (PvdA) alleen spreken over de rechtsvorm, niet over andere onderdelen van deze evaluatie.

Heel bijzonder is de laconieke mededeling in het stuk, dat in 2015 bleek, ondanks diverse bijeenkomsten en herhaalde uitnodigingen, dat de belangstelling van bestaande instellingen om een vertegenwoordiging te hebben in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van Amaryllis niet aanwezig was. Besloten is niet langer te streven naar naar uitbreiding van de ALV met nieuwe lidorganisaties. Ter herinnering: in februari/maart 2015 – een jaar eerder – zouden zich nog zeventig mensen hebben aangemeld.

Geen nieuwe organisaties die participeren in de coöperatie.

En dan – het wordt terloops vermeld – blijken ook nog de drie zittende leden (WELLZO, Zienn,

Vervolg op pag 16

VANGNET ONDER HET VANGNET?

‘In het debat over particuliere armoedebestrijding benadrukken critici dat de groeiende particuliere betrokkenheid een reactie is op falend (gemeentelijk) armoedebelid. Daarbij wordt gesproken over de ‘slijtage’ van de verzorgingsstaat en het bestaan van een ‘vangnet onder het vangnet’.

‘Gemeenten hebben niet vanzelfsprekend de mensen met een laag inkomen goed in beeld.’

(Uit artikel van Keimpe Anema en Ymkje Woudstra in Sociaal Bestek van januari 2019. De auteurs zijn werkzaam als onderzoeker bij het Fries Sociaal Planbureau).

Gaat u scheiden?

Een nieuwe start...
...voor u en uw gezin.

Vraag ons GRATIS
scheidingsboekje
aan.

Wij bieden u alle hulp op juridisch, financieel en sociaal gebied. Mét oog voor uw emoties.
Wilt u meer weten? Vraag op onze website ons gratis scheidingsboekje aan. Of bel 058-2664085 voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

Antoon Friesland/Fryslân
058-2664085
Postbus 3A 9081 AT Lekkum
a.friesland@scheidingsplanner.nl
www.scheidingsplanner.nl

de Scheidingsplanner
Plan je nieuwe toekomst!

Vervolg van pag 15

en Mienskipsssoarch) de pijp aan maarten te geven. Zij hebben gezegd 'hun lidmaatschap op termijn te willen beëindigen, zodat kan worden toegewerkt naar een nieuwe inhoud van het ledenbegrip.' Die 'termijn' is 1 juni 2016, en dan is de evaluatie al verschenen, zodat er geen leden van de coöperatie meer zijn.

In de raad, en op schriftelijke vragen van de fractie van Verenigd Links, zeggen wethouder Ekhart (PvdA), en b. en w., dat alles in goede harmonie is gegaan. En dat – aldus Ekhart – het er niet zoveel toe doet. De constructie voor de sociale wijkteams blijkt in het veld beperkt draagvlak te hebben, maar daarover geen zorgen, aldus de gemeentelijke bestuurders. Alles gaat gewoon door. Amaryllis zelf streeft nog naar een soort zelfbeheer van de coöperatie, door de wijkteams, misschien zelfs wel de professionals binnen de wijkteams, het bestuur te laten vormen. Ook heel bijzonder: een zwaar gesubsidieerde instelling wordt geleid door de van overheidswege betaalde functionarissen. Het schijnt dat dit zelfs voor het Leeuwarder college een brug te ver was.

En daarom resteerde een bestuurlijk lege coöperatie.

MANENDE BRIEF PROVINCIE (FINANCIEEL TOEZICHT) AAN GEMEENTE VAN 12 DECEMBER 2017

Enkele citaten: 'Bij het onderzoek van de begroting (2018, red.) zijn wij tot de conclusie gekomen dat u niet voldoet aan het toetsingscriterium 'structureel evenwicht', omdat in de begroting 2018 de structurele lasten deels zijn afgedekt met incidentele baten. Daarnaast is niet aannemelijk gemaakt dat in de meerjarenraming 2019-2012 in een structurele dekking zal worden voorzien.'

'Uit de accountantsverklaringen en landelijke circulaire blijkt echter dat de onzekerheid over de ramingen betreffende het sociaal domein zeer groot is.'

'In de begroting geeft u aan dat de beschikbare weerstandscapaciteit van uw gemeente grotendeels bestaat uit de algemene reserve. Voor de omvang van deze reserve is (...) op basis van een risicoanalyse een minimum gesteld van € 6,2 miljoen. In het jaar 2017 is er naar aanleiding van een overschrijding op de budgetten van het sociaal domein voor € 8 miljoen beschikt over de reserves, waarvan € 3,8 miljoen over de algemene reserve. De stand van de algemene reserve bedraagt op 1 januari 2018, na de hiervoor genoemde uitname uit de reserve, € 9,1 miljoen. In de Turap (= Tussentijdse rapportage, red.) wordt de verwachting uitgesproken dat het tekort in de jaarrekening 2017 € 4,9 miljoen zal bedragen en er in 2018 nog eens een overschrijding op het sociaal domein zal plaatsvinden van € 4,1 miljoen. Omdat bij ongewijzigd beleid de algemene reserve tot een bedenkelijk niveau zou dalen...'

'Bij de beoordeling van de (meerjaren)begroting 2018-2022 (...) is gebleken dat uw begroting niet voldoet aan het toetsingscriterium 'structureel en reëel evenwicht.'

De verdiensten van die coöperatie verdienen een latere beschouwing. Hier besluiten we voorlopig met de noodkreten van b. en w. van Leeuwarden - eind 2017 - inzake het sociaal domein.

In september 2016 krijgen de raadsleden een 'Financieel Kader Sociaal Domein 2017' toegestuurd. In deze notitie wordt voor het hele sociaal domein een tekort verwacht van 9 miljoen euro en bij ongewijzigd beleid voor 2017 een tekort van 12 miljoen euro. Er worden nieuwe maatregelen voorgesteld ten bedrage van 6,1 miljoen euro.

ER HEERST PANIEK OP DE GEMEENTELIJKE BURELEN. DE RAADSLEDEN KRIJGEN TE HOREN:

De maatregelen zoals vermeld in het Financieel Kader zijn voor dit moment het maximaal haalbare van wat reëel en wettelijk mogelijk is. Nog dieper snijden in de voorzieningen betekent dat er een tegengesteld effect gaat optreden en de kosten voor de zorg gaan toenemen.

Deze nieuwe stelling wordt verder niet toegelicht. Tot dusverre

was alleen waar te nemen dat te beperkt snijden in voorzieningen, of door gebrek aan toepassen van andere maatregelen, de kosten voor de zorg gingen toenemen.

Ook: de complexiteit van het zorgdomein brengt met zich mee dat de transformatie niet in 2 jaar volledig te realiseren is, waardoor meer tijd nodig is om binnen het budgettair kader te opereren.

Hier gaat het dus - financieel - erg fout. Voor en in de beginperiode van de operatie decentralisaties is de stemming aardig positief. Het is bekend dat er van de kant van het rijk forse bezuinigingen onderweg zijn, maar 'daar redden we ons wel mee'. Het doel staat helder voor ogen. De gemeente staat dicht bij de

burger, hulp op maat, afschaling, minder bureaucratie, ontschotting: een organisatie als Amaryllis. Wethouder Ekhart had er alle vertrouwen in. Het zijn dezelfde kreten die nu – onder het regiem van wethouder Van Gelder – dezelfde machteloze indruk maken.

Al medio 2016 ziet de gemeente dat het niet lukt. De definitieve analyse van de oorzaken is nog niet gemaakt. Het tijdspectief – in 2016 nog niet in twee jaar – is al enkele keren opgeschoven. Pas als toezichthouders – de provincie – echt aan de bel trekken lijken de Leeuwarder burgemeester en wethouders wakker te worden. Er is in enkele jaren grote schade – teruggang eigen vermogen – aangericht. De verantwoording daarover schiet tekort.

TIJDLIJN

2010 – Leeuwarden kent diverse welzijnsinstellingen: Hulp en Welzijn, Stichting Welzijn Ouderen, Leger des Heils; later ontstaan: Welzijn Leeuwarden, Welzijn Centraal
2011 – idee Amaryllis
2011 – Sinne Welzijn, Welzijn Leeuwarden en Vrijwilligerssteunpunt gaan samen in Welzijn Centraal
2013 – Big Society, experiment in enkele stadswijken
2013 – Welzijn Centraal wordt Wellzo
2017 – gemeente stopt subsidie aan Big Society
2018 – Wellzo en Amaryllis fuseren
2018 – Wethouder Van Gelder presenteert Koersdocument

MET SOPRAAN RAQUEL ANDUEZA KEERT EEN WERELDSTER TERUG NAAR NEDERLAND

■ LA GALANÍA / RAQUEL ANDUEZA 'DE SPAANSE GOUDEN EEUW'

RAQUEL ANDUEZA SOPRAAN
JESÚS FERNÁNDEZ BAENA THEORBE
LAURA PUERTO HARP

Muziek van o.a. Giovanni Girolamo Kapsperger, Carlos Subías, Lucas Ruiz de Ribayaz, Sebastián Durón, Antonio Martín i Coll, Cristóforo Caresana en anonieme 17de eeuwse Spaanse componisten.

De warme maar transparante stem van Raquel Andueza, het verbluffende kleurenpalet en de stralende podiumprésence bezorgden haar al een grote schare aan trouwe fans. Ditmaal navigeert ze met een instrumentaal duo door het beste van wat het tijdperk van Sebastián Durón – een van de boegbeelden van de Spaanse Gouden Eeuw. Folías, zarabandas, morenas en gitanas vormen een feestje voor de stem, maar ook voor het Spaanse instrument bij uitstek: de gitaar

DONDERDAG 23 MEI 2019 • 20.15 UUR
WAALSE KERK • LEEUWARDEN
ENTREE € 24 • VRIENDEN OUDE MUZIEK € 20
CJP/STUDENT € 10

KAARTVERKOOP: WWW.OUDEMUIZIEK.NL
WWW.HARMONIE.NL • 'S AVONDS IN DE KERK

ORGANISATIE OUDE MUZIEK EN STICHTING APPASSIONATA

De Organisatie Oude Muziek (Utrecht) wil het avontuur van de oude muziek levend houden. Al meer dan 30 jaar zijn zij trendsetter op het gebied van oude muziek. Sinds de eerste editie in 1982 is het tiendaagse Festival Oude Muziek Utrecht het vlaggenschip van de organisatie, met ruim 200 concerten en andere activiteiten in het centrum van Utrecht.

Vanaf 2008 dateert de samenwerking met Stichting Appassionata.

Seizoen 2019-2020 • Drie concerten in Leeuwarden!

Bent u ook een liefhebber van topmusici en 'oude muziek'? Maak het mee!

■ ENSEMBLE AGAMEMNON / FRANÇOIS CARDEY
HET MYTHISCHE PARADIJS (KERSTCONCERT)

Vrede, vreugde, hoop en licht: voor velen is de kerstperiode de mooiste tijd van het jaar. In het mythische Arcadië was elke dag er eentje om in te lijsten. Mensen leefden er in harmonie met de natuur, omringd door overvloedige spijzen en zoete klanken. Ensemble Agamemnon zoekt de mooiste vroegbarokke pastorales van Monteverdi, Schütz en Fux bij elkaar en leidt u door dit winterwonderland.

15 DECEMBER 2019 • 15.00 UUR
DOOPSGEZINDE KERK LEEUWARDEN

■ DE NEDERLANDSE BACHVERENIGING
SEBASTIAN... EN SEBASTIAN?

Eeuwen geleden beschouwde men bewerkingen en citaten als slimme recycling, zelfs als eerbetoon. Ook bij Bach zijn volop sporen te vinden van deze praktijk. Shunske Sato (viool) en Diego Ares (klavecimbel) zetten een herwerkt trio, een getransformeerde sonate en een mysterieuze fuga naast arrangementen van eigen hand. Kers op de taart is de sonate BWV 1018: een van de lievelingswerken van Bachs eigen kroost.

13 MAART 2020 • 20.15 UUR
WAALSE KERK LEEUWARDEN

■ CAPPELLA AMSTERDAM / DANIEL REUSS
MAGISTRALE MELANCHOLIE

Met Orlandus Lassus staat misschien wel de grootste componist uit de geschiedenis van de Lage Landen op de lessenaars van de 16 leden van Cappella Amsterdam. In zijn late motetten staan dood en vergankelijkheid centraal. In deze selectie van rijpe motetten hoort u de meester op zijn best: nu eens melancholisch, dan weer verheven, soms barstend van verlangen, maar altijd ontluisterend mooi.

26 APRIL 2020 • 15.00 UUR
DOOPSGEZINDE KERK LEEUWARDEN

Wanneer biedt Elkien excuses en compensatie aan?

Door Andries Veldman

‘Hier horen ze bewoners niet mee op te zadelen. Ik ben zeer boos.’ Bewoonster Froukje Draaijer heeft het wel gehad met woningbouwcorporatie Elkien die haar woning en die van haar burens voor een bedrag van 80.000 euro per woning in het kader van de energietransitie aanpakte. Deze week stond de bouwkraan weer voor haar deur en liepen werknemers van bouwbedrijven voor de zoveelste keer in en uit. ‘Om gek van te worden.’ Bovendien hangt er een ziekmakende poeplucht in de woningen.

Deze week gingen de gloednieuwe thermodynamische panelen van het dak. Om deze klus te klaren moesten de gewone zonnepanelen ook verwijderd worden. Eerder al verdwenen de niet functionerende warmtepompen uit de woningen in het rijtje van Jan van Scorelstraat. De 55 bewoners van woningen in de Van Loonstraat, Jan Lievensstraat en Jan van Scorelstraat kampen al twee jaar met overlast door niet-functionerende apparatuur in hun woning.

De woede van Draaijer richt zich vooral op woningcorporatie Elkien, die het volgens haar doet voorkomen alsof het een individueel probleem is van bewoners. ‘Maar dat is niet zo. Het is een gezamenlijk probleem.’ Bewoners klagen bijvoorbeeld over een poeplucht in de woningen. ‘Er is een rooktest gedaan en daaruit blijkt dat ons geklaag terecht is. Aansluitingen deugen niet. Bewoners hebben gezondheidsklachten die, zo heeft het bureau dat de test uitvoerde, gerelateerd is aan de poeplucht. Daar laat je je huurders dan

in wonen. We zijn al twee jaar proefkonijnen.’

Bewoners zijn ook ontevreden over huurdersorganisatie Nieuw Elan. ‘Heel veel bewoners hebben klachten en stress. Niemand weet waar ze echt terecht kunnen. Nieuw Elan komt onvoldoende voor ons op. Nu de panelen twee weken niet functioneren, worden we ook niet geïnformeerd over een compensatie. Dat zou Elkien zonder dat we hierom vragen aan ons moeten meedelen omdat het financiële voordeel dat ons is voorgespiegeld nu teniet wordt gedaan. We horen helemaal niks van Elkien. De rooktest betekent ook: kelder ontruimen, vloer openbreken, gat maken, gat dichten enzovoort. Weer werkvolk over de vloer. En dit gaat nu al twee jaar lang zo door. Elkien beroept zich keer op keer op het contract dat we hebben ondertekend.

REACTIE NIKKIE SMIT VAN ELKIEN:
Lopende zaken hebben onze aandacht en worden opgepakt. We hebben regelmatig contact met de klankbordgroep en het huurdersplatform. Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Maar we hebben niet getekend voor een rommeltje. In zes weken zou de renovatie klaar zijn. Dat is ons tijdens de voorlichting verteld. Ze maken totaal niet waar wat ze ons hebben beloofd.’

LEES OP DE WEBSITE LIWWADDERS.NL DE ARTIKELN:
• PROEFKONIJNEN IN DE JAN VAN SCORELSTRAAT
• HUURDERS ZWAAR TELEURGESTELD IN ELKIEN
• PROEFKONIJNEN JAN LIEVENSSTRAAT NOG ALTIJD ONTEVREDEN OVER ELKIEN

WORDT VERVOLGD...

Harrie Muis

Het nieuwe Van der Valk Hotel ligt aan de onderste zuidgrens van de stad als een soort wachter aan de haak van Leeuwarden. Door alle nieuwbouw er vlak achter is de stad behoorlijk zuidwaarts uitgebreid en is de haak hier eigenlijk een soort stadsgrens geworden. Het snelle ontwikkelingspatroon is bepalend voor het probleem rond de vraag: ‘wat te doen met oude historische elementen in dat beperkte landschap?’ Het gesteggel rond deze historische boerderij lijkt exemplarisch voor dit proces.

Foto Harrie Muis

Hotel Café Restaurant Duhoux
Wirdum

bruiloften * vergaderingen *
cursussen

Greate Buorren 4-8 - 9088 AE
Wirdum (Friesland)

Tel: +31-(0)58-255 15 13 - E-mail: info@hotel-duhoux.nl

**WILT U DIT JOURNALISTIEKE
INITIATIEF STEUNEN?
BEZOEK DAN ONZE WEBSITE
WWW.LIWWADDERS.NL EN
BEKIJK DE MOGELIJKHEDEN
ONDER DE KNOP
DOE MEE, DONEER!**

25 JAAR GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN

Het roer moet

Door Andries Veldman • Foto Simon van der Woude

‘Hoe Leeuwarden er over 25 jaar uitziet? Dan hebben we een compacte stad met een kleiner winkelcentrum. De robotisering heeft zijn sporen nagelaten en er zijn nieuwe vormen van openbaar vervoer. De Zuidlanden zijn meer groen gebleven. We hebben meer in het stedelijk gebied gebouwd. Er is afdoende zorg voor wie dat nodig heeft. We hebben onze cultuur behouden.’ Gijs Jacobse en Sikko Klaver zijn de twee raadsleden van Gemeentebelangen Leeuwarden. De partij, en haar voorloper Nieuwe Leeuwarder Partij, bestaat vijftientwintig jaar. De noodzaak om op te komen voor een leefbare gemeente die zorgvuldig omspringt met haar financiën is nog niet verdwenen. Integendeel. Klaver: ‘Die noodzaak is groter dan ooit.’

De twee raadsleden vinden Leeuwarden een prachtige stad en lijken over het algemeen te genieten van hun gemeente. ‘Als Leeuwarden de kaarten goed speelt, dan heeft zo’n hoofdstad van de provincie een onweerstaanbare aantrekkingskracht. Maar dan moet het wel anders dan nu’, zegt Jacobse. Klaver noemt direct enige somber stemmende voorbeelden. Hij wijst op het vertrek van sportzaak Diepenmaat van de Voorstreek. Ook de juweliersfamilie Copini, die geïsoleerd raakte in het winkelcentrum Zaailand, komt ter sprake. Jacobse: ‘We hebben met het college ruzie gemaakt over het voorstel dat overal horeca gevestigd kan worden. Het college wilde tijdens

het evenement Culturele Hoofdstad geen leegstaande panden.’ Kortom, het is niet het voeren van deskundig beleid, maar eerder een noodsprong, iets waar de twee raadsleden voortdurend de vinger op leggen.

Jacobse: ‘Politiek is keuzes maken. Niets meer en niets minder. Kijk naar Arnhem, daar heeft men duidelijk keuzes gemaakt waar horecazaken zich kunnen vestigen. Dat loopt geweldig en het is er gezellig. Die gezelligheid geeft een goede uitstraling en het trekt extra mensen aan. Blijje mensen. Je moet dat niet op zijn beloop laten maar sturen. De binnenstad is prachtig, maar ook kwetsbaar.’ Klaver: ‘Als je te veel zaken hebt van dezelfde soort, dan maak je het winkelgebied er

niet aantrekkelijker op.’ Jacobse: ‘Je moet een mix hebben van interessante, zelfstandige zaken en daartussendoor horeca. En hier en daar zorg je voor een clustering van horecabedrijven, het liefst aan een overzichtelijk plein waar activiteiten kunnen plaatsvinden. Als je dat hebt, moet je dat koesteren en versterken. In Delft klaagt men steen en been over een overschot aan horeca. De voorbeelden van hoe het wel en niet moet zijn eenvoudig te geven, daarvoor hoeft je geen dure onderzoeksbureaus in te schakelen. Veel kan met gezond verstand beredeneerd worden.’ Ook markten vindt de partij belangrijk. ‘Mensen vinden een markt geweldig. Die markten moet je niet aan hun lot overlaten, maar versterken en voortdu-

Gijs Jacobse (links) en Sikko Klaver

rend oppeppen. Dat gebeurt nu veel te weinig.’

De twee raadsleden vinden dat de rol van de raad steviger moet worden. Niet alleen blaffen, ook bijten. Volgens Jacobse en Klaver is hoe raad en college zich tot elkaar verhouden een hoogst actueel discussiepunt. Al zal dit punt wegens het vertrek van burgemeester Crone vooruitgeschoven worden. Jacobse: ‘Je moet altijd uitkijken voor dominantie van een bepaalde partij of groepering. Als je lang genoeg zeurt,

dan krijg je je zin in Leeuwarden. Dat zie je aan de uitbreidingsplannen van winkelplein De Centrale. Hoe je het ook wendt of keert, dit centrum pleegt een aanslag op de binnenstad. Wat eigenaar Kwint wil, komt uiteindelijk voor elkaar. Dat is een ongezonde situatie.’

Ook bij de realisatie van dit winkelplein kun je moeilijk spreken van een doordacht beleid waarbij alle belangen evenwichtig worden gewogen. Klaver: ‘Wij zijn niet tegen nieuwe ontwikke-

Eric Hoekstra

Aldus sprak Eric Zoekstra, te Leeuwarden

ELK HUIS ZIJN KRUIS DATING VOOR OUDEREN

Het heeft iets zieligs. Een man van 59 die een vrouw zoekt. En niet vindt. Voor lichamelijke of geestelijke intimiteit? Voor beide natuurlijk. Maar geestelijke intimiteit (een goed gesprek) is overal te vinden. Lichamelijke intimiteit is moeilijk te vinden. Iemand die tegen je aan wil slapen, die het fijn vindt om je aan te raken en door jou aangeraakt te worden. En seks natuurlijk, als de oude piekenier zijn werk wil doen.

Waarom is dat zo moeilijk te vinden, zo’n volledige relatie? Welnu, de ‘makkelijke’ mensen hebben allemaal al een fijne relatie. Dan blijven de ‘moeilijke’ figuren over. En wat doen die?

Sommigen geven het op. Ze leggen zich bij eenzame nachten neer. Anderen vluchten in, of worden overvallen door, drank, seks, verslaving, labiliteit of ziekte. En

een paar doorzetters zoeken de dating sites voor ouderen af, in de war gebracht door loze profielen en schimmige betaalconstructies van commerciële oplichters.

De ‘moeilijke’ figuren blijven over. De een heeft ergens een vrouw die hem niet meer wil maar ook niet scheiden wil. De ander heeft bepaalde negatieve ervaringen die voor haar de meeste vormen van lichamelijke inti-

miteit uitsluiten. Enzovoorts en zo tobben we verder. Ter troost: ook mensen met een volledige relatie hebben onvervulde verlangens, of moeten hard werken voor hun relatie. Weer anderen hadden een ideale levenspartner, maar die verliezen ze of ze gaan zelf dood.

Betaalde liefde is geen oplossing. Daar koop je de illusie dat een vrouw je graag wil aanraken, door jou wil aangeraakt worden. Eenrichtingsverkeer.

En er zijn mensen die wel naar een partner verlangen, maar geen lichamelijke intimiteit willen. Die wens bestaat ook, maar dat willen de meeste mannen weer niet.

Nu kan een kennis wel zeggen: je hebt bed, bad en brood, waar maak je je druk om? Maar het zijn de onvervulde verlangens die je leven bepalen, niet de vervulde. Sommige verlangens blijven, zelfs als ze ooit vervuld zijn geweest.

Alleenstaanden zijn minder gezond en gelukkig dan samenwonenden. Vanwege de volksgezondheid zou de overheid al die dating sites kunnen verbieden en zelf eentje opzetten. Misschien is het te belangrijk om het aan de gewetenloze commercie over te laten.

om!

BOUW MEER IN BESTAAND GEBIED EN SPAAR GROENE RUIMTE

OPHOUDEN MET HET PAMPEREN VAN NEUSHOORN

WORD ALS OVERHEID WEER BETROUWBAAR

SCHOUWBURG DE HARMONIE MOET CREATIEVER DENKEN

DENK NIET: NA ONS DE ZONDVLOED. KOERS OP DE TOEKOMST

lingen, maar het hart van de stad moet je in topconditie houden.’ Jacobse: ‘Je ziet het nu weer bij de ark van de familie Kuperus in Grou die verplaatst zou moeten worden naar het beschermde gebied van De Burd. De een lijkt toch weer meer rechten te hebben dan de ander. Zo gaat het voortdurend. Wij zeggen: we hebben een stadsbestuur nodig met een rechte rug en bestuurders waar je trots op kunt zijn. Natuurlijk heb je projectontwikkelaars nodig die projecten ontwikkelen, maar het moet niet zo zijn dat ze je recht in het gezicht uitlachen om de keuzes die hier in Leeuwarden gemaakt worden. Er verschijnen een paar figuren op mijn netvlies die alles geregeld krijgen. Dat begint ergerlijke vormen aan te nemen. De belangen van de huidige omwonenden worden nog al eens ondergeschikt gemaakt aan de financiële belangen van enkele ontwikkelaars.’

Gemeentebelangen Leeuwarden vindt dat er soms dubieuze argumenten worden aangevoerd om projecten doorgang te laten vinden. ‘Dan komt het Calimero-gevoel bij de bestuurders weer naar boven. Dan zeggen ze: we kunnen het ons niet permitteren om dit project te laten lopen. Je trouwt toch ook niet met de eerste de beste vrouw die je langs ziet lopen uit angst om ongetrouwd te blijven? We zijn erg bang om de boot te missen. Onterecht!’

Als het aan Jacobse en Klaver ligt, dan komen de tijden van weleer terug. Jacobse denkt terug aan de tijd waarin de Nieuwe Leeuwarder Partij de aanzet gaf die ertoe leidde dat het Leeuwarder college viel. ‘Dat kunnen we rekenen tot ons initiatief. Gewoon op feitelijke gronden het beleid afkeuren. Meer is het niet.’ Het college van Leeuwarden struikelde over forse overschrijdingen van het budget voor het nieuwe stadskantoor. Net hiervoor was de partij opgericht vanwege overschrijdingen van de nieuwbouw bij schouwburg De Harmonie en zwembad De Blauwe Golf. De wethouders

Jannie Vlietstra (PvdA) en Peter de Jong (D66) wisten niet wat hen overkwam. Wij vinden: de raad moet controleren. Gewoon zeggen: dit hebben we afgesproken en dit zien we gebeuren. Hoe gaat u dat oplossen? Jacobse: ‘Wij denken ook graag mee over de oplossing. Ik wil me niet op de borst kloppen, maar als wij geen plan tot redding hadden gemaakt – samen met Aukje de Vries (VVD) en Sjoerd Feitsma (PvdA) – was Cambuur er niet meer geweest.’ De twee raadsleden zien overigens een kentering bij het controleren van het college door de raad. ‘Bij de overschrijding van het budget voor de Reuzen van Culturele Hoofdstad stemde de fractie van de PvdA zelfs voor onze motie van afkeuring. Dat was uniek.’

De andere raadsleden dommelen niet weg wanneer Jacobse aan het woord is. Keer op keer prikt hij door de mooie betogen van de wethouders heen. Bijvoorbeeld toen het ging om de ontwikkelingen rond de woonlocaties Blitsaerd en Zuiderburen. De bewoners die daar een kavel hebben gekocht moeten de oorspronkelijke folders er nog maar eens bijpakken. Klaver: ‘De plaatjes van toen stroken geenszins met de feiten van nu. Je ziet het ook bij de woonboten bij plan Unia. Het raakt aan de betrouwbaarheid van de overheid. Bewoners van De Klamp was een vrij uitzicht beloofd. Ze hadden nog niet getekend of ze krijgen een appartementengebouw voor hun neus.’ Jacobse: ‘Koop niets wat niet af is. Kopen uit een mooie kleurenfolder is gevaarlijk. Je weet eigenlijk één ding zeker: zoals het wordt gepresenteerd zal het niet worden gebouwd. Daar dragen gemeenten medeverantwoordelijkheid voor. Je mag daar als bestuurder niet voor weglopen. De 6000 woningen in de Zuidlanden zijn daar nu niet meer nodig. Er kunnen nu veel woningen gerealiseerd worden door de ombouw van kantoren en winkels. Dat spaart ook het groen wat ons ook als gebied zo aantrekkelijk maakt. Toch gaat men door. De gemeente is eigenaar

van de grond en kan het zich niet permitteren er niet te bouwen. We zitten nu op de top van de bouwpiramide, moet je daar beleid op maken? Beleid maken op grond van zo’n korte periode is enorm onverstandig.’ Klaver: ‘We bouwen nu parkeergarage Revius aan de Tesselschadestraat terwijl de kantoren in de buurt worden omgebouwd tot woningen.’

Jacobse: ‘Ook bij vaste en flexibele banen, in de zorg, bij de uitkeringen en pensioenen moet de overheid logische en uitlegbare lijnen trekken. Altijd hebben we gedacht dat de zorg voor ons was geregeld en dat je niet hoefde om te kijken naar je pensioen. Nu blijkt dat toch anders te liggen. Mensen die gespaard hebben moeten als ze in de problemen komen vrijwel alles inleveren. Mensen die 'gefeest' hebben, maken aanspraak op volledige steun. Dat deugt gewoon niet. De gemeente staat er onvoldoende bij stil dat mensen binnen een paar maanden in de bijstand kunnen raken. Die kunnen als de nood aan de man komt nooit zo snel hun financiële bakens verzetten, terwijl ze daar wel toe bereid zijn. Het onmogelijke wordt van hen gevraagd. Daardoor stijgen de bijstandsuitkeringen, de uitgaven voor schuldhulpverlening en zorg bij de gemeente ineens zeer fors. Daar staan de zogenaamde sociale college-partijen veel te weinig bij stil. Als lokale partij hebben we op dit beleid geen invloed, maar we draaien wel op voor de gevolgen. Daarom kunnen we hierover niet stil zijn.’

Bij een nieuwe crisis zijn de gevolgen voor de gemeente Leeuwarden desastreus. Jacobse: ‘Ik wil geen paniek zaaien, maar de gevolgen van een zeer diepe crisis zoals bijvoorbeeld in de jaren dertig kunnen groot zijn. Bij eer-

EDDY&HENNY:

‘Dan sêg ik: hadden jou nyt un wit hondsje?’

HENNY ‘Se lêgge nou oek in Hallum. Ik bin even bij dat kleine supermarktje binnenlopen. De frou wu de krantsjes graach hewwe. Geef oek een foor myself, sei se.’

EDDY ‘We binne BL’ers wudden. Bekende Liwwadders. Soms spreke se oans an en dan weet ik nyt wie ut is.’

HENNY ‘In ut gesprek mut je der dan achterkomme.’

EDDY ‘Dan sêg ik wel: hadden jou nyt un wit hondsje?’

HENNY ‘Wy hewwe jaren twee bouviërs had. Nero en Maruska. Blond en swart. Nero lieten we trimmen in Tzummarum. Die frou kon dat goëd. Allenech het se Nero us knipt sodat-ie op Ted de Braak leek. Toen hew ik ut maar overnomen.’

EDDY ‘Wiesje Wiet krijt ut krantsje oek túsbesorchd. Wiesje had plysje Honing an 'e deur had.’

HENNY ‘Mag ik even met jou prate, had Honing seit. Hoest nyt so skijnheilich te doën, had Wiesje antwoord. De plysie het ut museumpje – se het mooie skilderijen an 'e wand – fan Wiesje goëd bekeken. Achter de skúfdeuren mocht Honing de plantsjes oek wel siën. Honing sei: u voldoet in uw eigen voorziening. As der niks te halen falt, dan komt der oek gien saak fan.’

dere crisis sprongen mensen van flatgebouwen. Wat men in Den Haag bedenkt krijgen we hier op ons bordje. Bij een economische teruggang krijg je een versnelde acceleratie. De koopkracht gaat met een enorme snelheid naar beneden en dat heeft gevolgen voor de middenstand, hun personeel en raakt uiteindelijk iedereen. Vroeger werd dit getemperd door een vast inkomen en door de sterke sociale zekerheden als je werkloos werd. Wij zeggen als Gemeentebelangen Leeuwarden: stel je daar op in Leeuwarden! Wij moeten nu anticyclisch handelen!’

‘Het belabberde financiële verhaal van de gemeente Leeuwarden valt moeilijk uit te leggen. Iedere avond springt de straatverlichting weer aan, het zal zo’n vaart niet lopen, denkt men’, zegt Gijs Jacobse. Tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen

kreeg de partij dit verhaal niet over het voetlicht. Gemeentebelangen zakte van vier naar twee zetels. ‘Leeuwarden teert ieder jaar in op het eigen vermogen. We moeten beter opletten. Welk signaal geef je af wanneer je ieder jaar weer twee ton neertelt voor hotspot Neushoorn? Neushoorn wordt zo op geen enkele manier gestimuleerd om zelf inkomsten te verwerven of de tering naar de nering te zetten. Schouwburg De Harmonie staat voor een groot gedeelte leeg. Als je geld blijft schuiven, zullen zij echt niet na gaan denken hoe ze zelf hun broek op kunnen houden. Dan is het van: ach, de raad schuift toch wel weer. Niets is zo gemakkelijk als bij wethouder Feitsma aan te kloppen met ‘we hebben weer een tekort, mag ik effe vangen?’ Als de directie van Harmonie en Neushoorn het niet binnen hun budget kunnen, dan moet een ander het maar doen.’

Je trouwt toch ook niet met de eerste de beste vrouw die je langs ziet lopen uit angst om ongetrouwd te blijven?

Programma
2019-2020
wordt binnenkort
bekendgemaakt!

Koepeltheater

De voormalige kerk uit 1932 is één van de **meest bijzondere gebouwen** van de stad. De kerk is tegenwoordig in gebruik als concertgebouw. Een breed scala aan artiesten hebben **geweldige muziektredens** vertoond. Voor komend seizoen (2019-2020) heeft het Koepeltheater wederom een **luisterrijke agenda** samengesteld!

Like ons op Facebook

www.fb.me/koepeltheater • www.koepeltheater.nl • info@koepeltheater.nl

Vredeman de Vriesstraat 24A, 8921 BT Leeuwarden (alleen geopend tijdens evenementen)

Tevens geschikt voor:

- Congressen
- Lezingen
- Huwelijksvieringen
- Presentaties
- Concert & theater
- Recepties

Nieuw: Kantoorruimtes te huur

Kelvinstraat 8, Leeuwarden

- Vanaf 20 m² t/m 900 m²
- Glasvezel internet
- Uitstekende zichtlocatie

Werkplaats te huur

- Ca. 450 m² incl. zolder
- Overheaddeur

Meer informatie op www.kelvinstraat8.nl

Direct een bezichtiging inplannen?

06 53 80 99 73 • info@rollemavastgoed.nl

Flexibele huurcontracten